

Amstelsche linde

Jan Harmensz. Krul

bron

Jan Harmensz. Krul, *Amstelsche linde*. Jacob Aertsz. Colom, Amsterdam 1627

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/krul001amst01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

KrullI Librum epigramma.

SI quâ scrutamini pietatis mentibus omen
 Christiadum O Proceres, figite corda Libro.
 Quod Stygij terrentque lacus, quod crimina mundi
 Dentibus infrendent: una salutis erit
 Ara; negant illamque, hinc surrexêre superbi;
 Quos putri pompa luna superba vehit.
 Nec cruor innocuitque illos; qui pectora lustrant
 Lampade Phoebeâ; Sanguis amore tumet.
 Heu hominum ignarae mentes, quidq; insidet orbi?
 Fuscat Atrox lucem; Corda superba necat.
 Hic Pietas, stimulative, hic virtus & anchora pacis:
 Impietati haerent at furor, ira, dolus.
 Quid ne? retrò cogitas; Heus, hic subit osse medullas

Flamma piae pacis. Vach tenebrosa fuga.
 Lethaeis veteres extraxit avosque cavernis,
 Et docet excusso tollere colla iugo.
 Pandes hic tutò velas; Confringe Catinâ
 Undas saltanteis; aequora fraena Probe:
 Pandito pelliculas, nec Syrtes, vasta Charybdis
 Excruerent oculos: hic pietatis eris.
 Nostro submergas KRUL non submergito freto;
 Nam mundo est aequor, mundus & aequor habet.
 Spemq; dedit dubiae menti, pacemq; per aram
 KRVLLIVS exquirat, spernere crimen amat.
 KRVLLIVS, exclamo, non parvâ laude perennat.
 KRVLLIVS hic vivat, quo, nece, vivet honos.

Donat, qui fouet.

**Den Seer Eerbare, ende Wijse Hoogh-geleerde Antonio
Schellinghewou, *Medicinae Doctori Amstels.***

AEngesien mijn Heer, dat ick in V.L. Eerbare conversatie niet als alle lust tot wetenschap, begeerte tot geleertheydt, yverigheyt in sodanighe oeffeninghe, principalijck Liefde tot alle deughde bespeurt hebbe: ben ick (door 't wel-behaghen van dien, als oock door contratia) veroor-

saeckt gheweest, het oude, als oock het goede ghebruyck, ofte usancy (niet mispryselijck) na te volghen, te weten: soo wanneer iemandt sijn naerstigheydt gepleeght heeft in Eerelijcke tijdt-kortingh, so wel tot gemeene, als sijn eygen particuliere profijt, eenighe Boecken gemaect heeft, daer toe uytkeurt een sondere goede Vriendt, onder wiens bescherming hy dat selfde in den Druck laet uyt gaen. Ende also mijn geest tot sulcks aen gedreven is gheweest, heb ick, na mijn vermoghen, so veel te weegh gebrocht, dat ick dese mijn oprechte, doch slechte vermaeninge, alle deught-lievers hebbe voor oogen gestelt, voor mijn genomen door den druck gemeen te laten worden, V.L. tot dien als een uytgesonderde

vrundt uyt-keure. Door wiens deughde ick geperst sijnde, tot profijt van alle beminders haerder zielen, de Werelt te leeren haten, 't selfde onder V.L. recommandatie, tot recompenci van alle ghenooten deughden op te offeren, tot bescherming van alle waenwijse Momisten: Ten anderen genoodtsaecht sijnde mijn hoogelijck te recommanderen aen V.L. discrete kennis, ende sin-rijck oordeel, ootmoedelijck versoeckende V.L. ghevoelen, over dees mijn versoecke, te laten gaen; 't welck is desen : aengesien dat alle dinghen (nae 't getuygenis des Wijse-mans) haren tijdt hebben, ende de dagelijckse exercitie so seer aen de tijd ons niet verbindt; ofte men behoort daeghs een uurtje ofte twee, tot verandering ende vermaeck des gheests over te hebben.

Is derhalven mijn gevoelen dese dat die selfde leedighe, ofte overige uren, niet in leedigheydt (welck een Duyvels oorkussen is) behooren over-gebracht te worden, maer so wel tot profijt der zielen, in recreatie des geests, als de dagelijckse exercitie, dickmaels meer tot overdaedt als lichamelijcke behoeftigheden, gebruyckt werden. Vertrouwende V.L. sin-rijck oordeel, discrete kennis, sulcx niet misprijzen, maer toe-staen sullen, over sulcx dit mijn Boecxken, genaemt **Wereld-hatende Noodtsaeckelijck**, onder V.L. beschermingh recommanderende, ende dat voor die ghene, die als Babocken, de hoogh-geachte, en by alle verstandighe wijze de gheliefde als Edele tijdt-kortingh der Poësy, onredelijck lasteren

ende verachten, eensdeels door gebreck van kennis, ander-deels om 't bestraffen dickmaels haerder gebreecken: Wel te recht (mijn's oordeels) doen soodanighe blijcken te sijn haters haerder wel-vaeren, verachters van Eerelijcke tijd-korting, jae dat meer is, betoonen haer te wesen slaven haerder Zielen, als Lichaemen; reden waer door, sal ick V.L. verhalen: De haters der Poësye sijn menighmael die ghene die van de Wereldsche begeerte tot alle tijdelijcke ende Aerdsche dingen werden gedreven, jae door de gierigheydt so seer aen-gelockt, dat haer leedt is, dagh ende naght haer tijdt niet te moghen gebruycken, haer personagie te speelen, om overvloedige hopen van gelt ende goet onnuttelijck by een te schrapen.

Ten tweeden, om dat eenige door quaede presumsie so seer verblind sijn in haer oordeelen, dat zy door't aenwijzen van eenige fauten haer waenen met laster getoutceert ofte geraeckt te sijn, 't welck noghtans in der daedt haer vertrouwen bedrieght, ende door bedrogh de Poësy, over sulckx hatende, dan also ick dese sleghte doch oprechte vermaninghe (wt Liefde tot mijn even-naesten) voor ooghen stelle, ende niet om iemand sijn ghebreecken tot laster aen te wijsen, wil ick V.L. ootmoedigh gebeden hebbe, dese voor sodanige verdoolde als andere Momisten te beschermen, ende met het waerachtigh Licht uwer discrete kennis, mijn mis-slagen als andere verduysterheden te verlichten. 'tWelck hoopt ende wenscht V.L. altijd getrouwe als verplighte I. KRULLIUS.

Aen den goetd-vvilligen leser.

DAt ick V.L. dit Boecxken (ghenaemt VVereld-hatende Noodtsaeckelijck) op-offer, gheschiet (goetd-willighe Leser) om V.L. met het selfde, tot waeraghtighe ende oprechte haet des Werelts te vermanen. Ende op dat die vermaninghe dickmael tot uwer herten moghte binnen comen, ende V.L. geest met beweeging in-nemen, heb ick V.L. dit selfde int kleyn ende kort gestelt. De waerom sal den Leser gelieven te verstaen: om dat het selfde gemackelijck by den goetd-willigen Leser gaende ofte staende soude moghen huysvesten, ende tot een goetd gheselschap streckende, altydt dienstigh moghte bevonden werden, 't gheen hoopt ende wenscht

V.L. I. KRUL.

Wereldt-hatende Noodtsaeckelijck.

Genomen Uyt Levitico in 't 20 Capittel.

Ghy sult my Heyligh zijn, want ick die Heere Heyligh ben: Ende ick heb u Luyden gescheyden van anderen Volck, op dat ghy my toebehooren soudt.

Wanneer het Ioodts Geslaght den Heer sijn wil liet weeten,
En onderscheyd ghemaect had om't Ghediert te eeten,

Dat reyn of onreyn was: so wijst ons Moyses an,⁺
 Dat Godt den Heer gebodt haer daer te wachten van:
 So heeft hy wederom (na veel onsuyv're dingen
 Al waer de Heydenen haer in te buyten gingen)
 Wt ware Liefd' geboon, hy af-gescheyden wou
 Te hebben sijn geslagt, dat hem behooren sou,
 Beval God Moyses self aen Israel voor te lesen,
 Want ick u Heylig ben, sult ghy oock Heyligh wesen.
 'tGeen Moyses heeft volbrocht, 't gheen Moyses heeft gedaen,
 En geeft Gods goede wil den Mensche te verstaen.
 Wie naerstigh over-leyt den sin van dese rede
 Moet af-gescheyden zijn van alle onsuyverhede.

⁺Levit. 11. Cap.

Maer ô versteent gheslaght! bewoonders van der Aerd,
Godt betert, dat ghy dees hout van so kleynen waerd
Godt betert, dat u hert so seer is ingenomen,
Dat quaedt vertrouwen u Godts straffe niet doet schromen;
Maer u te vast verbindt op een onvaste grond,
Alleen an u geloof, verlossing van u zond.
O Menschelijck geslaght; leeft na de Wet van rede;
Godt wil men 't hert af-treect van de onsuyverhede:
Dat is in't generael, de Werelt, houd ick wis,
Want 't is onsuyver al watter ter Werelt is.
Na dat ick heb bespeurt, waer dat ick heb gelesen

Het Werelt-hatend' dient nootsaeckelijck te wesen.
 Wilt ghy met ware pracht van rijckdom sijn beperelt
 En wilt ghy Heyligh sijn, so scheyd' u vande Werelt,
 Laet u schijn-heyligheyd (o Menschen) niet verleye,
 En om des werrelts wil met haer beloften peye,
 Ten aensien dat zy in beloften schoon vertoont,
 Maer waerlijc inder daet haer dienaers bitter loont:
 Schoon dat zy alle lust de menschen selt voor oogen ⁺
 Het blijct, diese gebruyct, vint sich int end bedrogen.
 O valsche toveraer, die de begeert versot:
 Dat men om u meer doet als om de wil van Godt.
 Denckt om de korte tijt, die Godt u heeft gegeven.
 Denckt op d'onsekerheyd van't sterffelijcke leven,
 Dat dickwils menigh mensch schoon voor den oogen staet,

⁺Rijcke man

Luce 16. cap.

**Tot bewijs: wat loon de
wellust geeft.**

Maer als een bloem op't velt verdort en haest vergaet
 Te haestiger, wanneer de Werelt ons wil dienen,
 De gunsten des Fortuyns haer gaven ons verliezen:
 Dan lockt de Werelt ons met lieve lusten an,
 En 't soet behagen maeckt daer een gewoonte van.
 En so gewoonte dan niet tegen werdt gestrede,
 + Verandert de gewoont in lusts noodtsaek'lijchede,
 Wiens schijn-schoon soetigheydt ontsceelt door valsche lust;
 De waere soetigheydt van ons gewenschte rust.
 Ons tijdt die gaet verby, ons dagen die passeeren,
 Men leeft wellustelijck met vrolijck triumpheeren,
 Men drinckt in soetigheydt den overvloed van Wijn:
 De tongh moet nae den eysch van't hert ten dienste sijn,

⁺Augusti. **Als men de
 wellust dient worder een
 ghewoonte van, en als men
 de ghewoonte niet en
 wederstaet, werdt zy
 noodwendigheydt.**

De snoode gulsigheyt, in't lekker spijs gebruycken,
 Dat onder de begeert selfs de natuur moet duycken.
 Maer ach! Liefhebbbers; die de Werelt dus bemint;
 Denct eens wat vonnis ghy by Iob geschreven vint: ⁺
 Ghy leeft een korten tijd, een korten tijt van dagen
 In weelden en in lust gebruyckt u wel-behagen:
 Maer ach! de wellust die verkeert in korter stont,
 En doet u arme Ziel daelen na d'Helsche gront.
 Noch isser een geslagt (so Moyses seyt) van menschen ⁺
 Die om een Werelts-lof, en ydel glori wenschen,
 En seggen: Com laet ons gebruycken onse schat,
 En timmeren (tot lof) Kasteelen, Kercken, Stadt:
 Om groote naem en faem, so laet ons Torens maken
 Wiens steyle spitsen tot den hoogen Hemel raken:

⁺**Iob 21.**

⁺**Gen. 11.**

Tot eer van onse naem, tot pracht van onse glori,
 Dat ons nacomelingen streckt tot een memori,
 En bouwen tot de Lught Palleyen veelderhanden,
 Op dat de Faem ons Eer verbreyt door alle landen.
 Dit is de Wereld, ach! daer Babel werdt gebout:
 Maer hy bedriegt sigh seer die't met den Babel hout.
 Dees put met waken wt sijn geest, om te bekooren
 Het oordeel vanden Mens, om eer en lof te hooren.
 't Is een geleerder Man; den ander bid en waeckt,
 Op dat hy lof-baer hem (in deugt) by menschen maect,
 Dees toont sijn naerstigheydt in Godsalige wercken:
 Om dat des menschen oog sijn heyligheyt sou mercken
 Een ander voegt sijn tong tot pluymstrijckende praet
 Alleen (door vleyery) te treen tot hooge staet:

Dees sal geen moey-lijcheyd, noch slaverny schromen
Om Wereldlijke Eer (door rijckdom) te bekomen.
Dees dectt zijn snoode vleesch met overdaedt van pracht:
Om dat hy (by den Mensch) ontsien wert en geacht,
Maer wie dit doet, die bindt zijn ziel aen d'Helsche kabel,
Verwerpen haer van God, en timm'ren 'tsnode Babel
Noodsaeck'lijck wereld haet, so ghy u het verdriet
Van d'Helsche slaverny wilt onderwerpen niet.
Veel die in schijn van heyl het heylic Outaer Eeren,
Dicmaels meer om't genot, als om ziel heyls begeeren
Wat staet u boven 'thooft, die selver draegt de schult
En na Gods Wet (tot deught) and'ren vermanen sult.

‘Wat sigh in hooghte laet uytmunten boven alle,
 Het meeste p'rijckel loopt van d'alder-swaerste valle,
 En die Godt door sijn geest de meeste gaven gaf,
 Die sal hy (dat gaet vast) het meest oock eysschen af.’
 Waer sijn de Meesters van de Babiloonsche Wallen?
 En sijn zy niet verstroyt met Babilon vervallen:
 En wie haer volgen na in Wereltsche begeert,
 + Die werden al verstroyt, gelijk Godt selver leert:
 + De Heer sal (door sijn handt) te niet doen het vermooghen,
 Tot niet vernederen die woonen in den hooghe,
 En tot een pulver toe af-trecken onder een,

+Isaia 26.

+Augusti: **Alle sterckte
 bestaet in ootmoedigheyt,
 aengezien, dat alle
 hovaerdigheyt swac is.**

En de behoeftighen die sullense betreen.
 Wilt dit aen-mercken doch ghy eer-gierighe Menschen,
 Die niet als hoogheydt soeckt met u verkeerde wenschen.
 Leert den Apostel niet wat voor den Mensch is hoogh, ⁺
 Dat is een walging voor Godts rechtvaerdige oogh.

Nu isser noch een soort van Menschen, wiens begeeren, ⁺
 Om tijdelijcke Haef den af-god Mammon eeren,
 Dat's der rijckdommen Godt, die d'Helsche vlam vermengt,
 Die selfs daer buyten blijft, alwaer hy and're brengt,

⁺1 Corin. 2.

⁺Het gemeene spreek-woort
 luydt aldus: Het gheldt
 brengt de Mensch in de
 Hel, en 't blijfter selver
 buyten.

Een onverstandigh volck, die altijd sloven, ploegen,
 En roepen: breng al by, en nimmermeer vernoegen.
 Alst al is by-gebracht, daer haer de lust toe riet,
 So isser dickwils noch het recht vernoegen niet.
 Onredelijc geslaght, doet ghy te recht niet blijcken
 't Bloed-suygend-Echel (in begeerte) te gelijkken,
 Dat nimmer sigh vernoeght, en is van sulcker aert
 Hoe't meer sijn lust gheniet, hoe't meer begheerte baert.

⁺ Te recht seydt een Poët: Nademael dat de Dieren
 Met haer ghesicht om laegh steeds na der Aerden swieren,
 Heeft Godt des menschen mondt geschapen na om hoogh,
 Geboon: den Hemel aen te schouwen met sijn oogh,

⁺**Ovidius.**

En dat gewis alleen om anders geene saecken:
 Als ondersoecking tot het Hemelsche te maecken,
 En soecken die alleen die eeuwich blijven staen
 Als d'Aerdsche dingen hier verdwijnen en vergaen,
 Vermits zy ydel sijn, en ware rijckdom rooven,
 Dat's onser saligheyd, die zy ons vaeck belooven,
 Maer keunnen't gheven niet. O Aerdsche lust verdoemt!
 Te recht de wijsheyd u heel logenachtigh noemt.
 O Menschen kinderen! hoe lange suldy wesen ⁺
 Met swaerder herten, en vol anghst-vallighe vreesen?
 Waerom volght ghy de lust, die u begheert bereyt?
 Waerom, eylaes! waerom bemint ghy ydelheyd?

⁺**Psalm 4.**

Waerom, eylaes! waerom staet ghy ten dienst de zonden?
 Waerom sijt ghy met Liefd' van 't tijdelijck verbonden?
 Verblinde herten, segt, die aldusdanigh sijt
 Dat ghy u ziel verkoopt om tijdelijck profijt,
 Die open ooghen hebt om 't Werelds aen te schouwen,
 Keunt tot het eeuwig ghy die toe-gesloten houwen?
 Hebt ghy ter Werelt meer als 't naeckt lighaem gebracht?
 Gedenckt dees reden wel (o sterffelijck geslacht!)
 + Zijt ghy niet naeck en bloot ter Werelt voort-ghecomen?

+1 Timo. 6.

Sult ghy niet naeck en bloot daer werden uyt-ghenomen?
 Waer toe vergadert ghy dan so een hoope slijck?
 Het Werelt-hatend' is, te recht noodsaeckelijck:
 Waer toe acht ghy het Goudt en Silver hoogh van waerde?
 Dat u niet meer verstreckt als geel en witte Aerde.
 Ghy dan, die Heylighlijck soeckt Gode te behaghe,
 Genoodsaeckt sijt al dees ver van u af te jaghe.
 'Wie met begeerlijckheyd sijn hert tot rijckdom zet
 En stelt hem daer in veur sijn wille tot een Wet.
 En die met eygen wil in rijckdoms pracht wil brallen
 Die sal (seydt de Schriftuur) in Duyvels lagen vallen,'
 In veel begeerlijcheyd, waer uyt het eeuwigh quaet ⁺

⁺1 Timo.6.

Van de verdoemenis, en selfs de doodt ontstaet.
 Leert dan (ô Mensch!) u selfs van desen af te trecken
 En 'thert tot matigheyds vernoeging op te wecken,
 Bindt niet u ziel an 't Aerds wellustigh leven snoodt
 En overvloed van schat, wiens strick de ziele doodt.
 Wilt u tot matigheydt, niet d'overvloed begheven,
 Want vluchtigh vliedt de tijdt van 't sterffelijcke leven:

⁺ Die als een Wevers-spoel vlucht haestigh tot een endt.
 O werelt! die u dan eerst maeckt te recht bekendt.
 O wereldt! die als dan 't ghemoedt eerst doet beproeven:
 Hoe dat u soetigheyd verandert in bedroeven.

⁺ Wat vruchten dat de
 Werelt teelt ende hoe bitter
 dat haer wellusten lonen,
 bevindt men eerst te recht,
 wanneer de ziele soeckt te
 scheyde, door de doodt.

O werelt! die als dan de Mensch beklagen doet
Dat hy in 't vuyle slick der zonden heeft gewroet.
O werelt! die als dan doet bracke traene schreye
Wanneer dat men de Ziel gevoelt van hier te scheye.
O werelt! die als dan 't gemoedt te bitter plaeght,
En als een Kanker 't hert (door de gewisse) knaeght.
Wat kan de overvloed dan onrechtvaerdigh baten?
En moet men't dan niet al (wat dat men heeft) verlaten?
Hy denkt vaeck niet, eylaes! wat dat het hem al baet
Die hem int kleyn vernoegt, en d'overvloed verlaet.
Verlaten moet hy (ach!) die rijckelijck wil leven,
De Wereldt, end' Rijckdom des Wereldts eerst begheven.

Wat dat de Werelt is, Ioannes klaerlijck seyd

⁺ In drieien te bestaen 's Werelds bedrieghlijckheyd;

Ten eersten so wy by Ioannem leeren moghen;

De Wereld (seyd hy) is begeerlijckheyd der ooghen.

Ten tweeden hy verklaert; na der Schriftuuren eys;

Hoe dat de Wereld is begeerlijckheydt des vleys.

⁺ Ten derden heeft hy ons uyt-druck'lijck voor gheschreven:

Hoe dat de Werelt is Hovaerdigheydt des leven.

Hierom die saligh soeckt te leven hier betracht:

Geen Wereldlijcke Eer, maer Goddelijcke macht.

Wilt ghy ten Hemel niet u zielen houden buyten

So wilt u ooghen dan voor 't Aerds behagen sluyten,

Dat door de poorten vaeck van onse oogen sluypt,

⁺ **1 Ioan 2.**

⁺ **Die Godt soeckt te behagen, moet zijn hert ant werelts niet hangen, maer af-scheyden: Want niemand ken twee Heeren gelijc dienen ofte hy sal den een ofte den anderen hater. Mat. 6. Cap.**

En in het diepste van ons Herten-kamer kruypt,
 Wiens ingang tot het hert wy lichtelijck gehengen,
 Wiens snoodt bedrogh daer is weer qualjck uyt te brengen.
 Liefte (om de liefde van God) u Schepper en u Heer
 Tot uwer saligheyd, te breecken u begeer,
 Dat u tot Hoogheyd treckt, en ydel wel-behagen,
 Om op u hovaerdy een trotse moed te dragen.
 Gedenckt (o Mensch!) gedenckt, hoe God den Heer haer dreyght
 Al die tot hovaerdy en hoogheyd zijn geneyght: ⁺
 Ken u Gods ware straf (aen Lucifer beweesen)
 Niet voor Laet-dunckentheydt en Hovaerdy doen vreesen.

⁺Isaia 16.

⁺ Beklagelijcke saeck, 't geloof te veel vertrouwt,
 Waer door ghy deughds vermaen voor spot en fabels hout:
 Ick sorgh die haer te seer aen Gods genaden binden
 Die sullen haer int endt deerlijck bedrogen vinden.
 Hierom wie dat sigh selfs in-beeldt, of waent, of meent
 Dat hy de goeden die hem sijn van God verleent
 Magh bruycken na sijn lust, en daer niet van wil scheyde:
 Die sal hem self in't net van sijn verderf leyde,
 Maer wie hem van al dees voorgaende dingen scheyt
 En treckt sijn herte af des Werelts sterff'lijcheyt,
 En na het eeuwigh stelt sijn ziele met verlangen,

⁺Isidorus: **Saligh is hy die
 wel gelooft, gheloovend:
 wel leeft, de sulcke en sal
 int oordeel niet comen.**

Op dat hy God sijn Heer alleenigh magh aenhangen
 Die sal voldoen het geen hem 't Godd'ljck Woordt ghebiet:
 Ghy sult my Heyligh sijn, en minnen 't werelts niet, ⁺
 Hoe zy op Aerden sijn geweest wereld-versmaders.
 Sprack God tot Abram niet: Gaet en verlaet het al,
 Comt in een Landt dat ick, dat ick u wijsen sal,
 En hy is uyt-gegaen (in Genesi wy lesen) ⁺
 En heeft ghehoorsaemheydt aen Godt den Heer bewesen,
 Niet wetend' waer hy gingh, met een oprecht ghemoedt,
 Vrijwilligh ongebonden an eenigh vleys oft bloedt,

**⁺Versmaders der Wereldt
 zijn geweest de
 Patriarcken.**

⁺Genes. 12.

Dat is dat hy bevond' veel grooter sijn behagen
 Aen Gods geselschap, als aen vrienden of aen magen
 Heeft willigh aen Gods wil sijn goede wil getoont,
 En is gegaen daer hy in arme Hutjens woont.
 Waerom? om dat ons God Almachtigh soude toonen
 Als vreemde gasten op geen vaste plaets te woonen,
 't Gheen Abraham bewijst, volbrengende Godts woort:
 + Hoe hier geen vaste plaets de vreemde toebehoort,
 Maer 't is een ander plaets, een ander Vaderlandt
 Dat kunstigh is gebout met Godes Heyl'ge handt:
 Het is een plaets waer sijn sal een oprecht verblijen
 Voor die, die willigh hier om Godes wille lije.
 Wel dan verblindt gheslaght, wilt met een wijs opmerck

+Paulus in zijn Epistel tot
 den Hebre. 11.

Gaen stellen u verstandt eens wijselijck te werck,
Niet op mijn slecht vermaen, maer op de ware daet
Die Gode aen sijn volck rechtvaerdig blijcken laet.
Wat is doch Godes Volck? Die haer van 't onreyn scheye,
Haer leven na Gods wil, niet na de Werelt leye,
't Sijn niet die naght en dagh (met groote slaverny)
Betrachten 's werelds goed, tot lust van d'hovaerdy,
't Sijn niet die met bedrog en listigheyd betrachten
De valsche rijcdom, tot een staet van hoge prachten,
Niet die om woecker-winst haer ziel dragen te koop
En halen Schat van Gout en Silver over hoop,
't Sijn niet die van het goet gebruycken haer behagen
In lekkerheyd van spijs, in lust van goede dagen,

't En is niet die, ô neen, die overdadigh eet,
 Zijn overvloed gebruyckt, en d'armen heel vergeet.
 't En sijn niet die van gierigheyd so sijn om-vanghen
 Dat zy aen't tijd'lijck goedt haer hert en zielen hanghen.
 't En sijn niet die, o neen, die Heyligh in een schijn
 Voor d'oogen van den Mensch, valsch in der herten sijn.
 + 't En sijn niet die op haer schijnheyligheyd selfs teunen.
 't En sijn niet die, o neen, die op haer rijcdom leunen.
 't En is niet die, o neen, niet die sijn naesten haet
 Om een'ge fauten, die hy selver meest begaet.
 't En is niet die, o neen, die na sijn lust ken leven,
 En dat een snoode schijn van groot gelijck te geven

**+ Die hem op zijn rijcdom
 verlaet, die sal vallen, maer
 de gerechtige sullen
 vruchten voort brengen,
 ghelijck een groen
 groeyend bladt,
 Pro. 11. cap.**

Dit is Godts volck niet. Maer wie dees vliedt, toont wis
Dat hy van Godes volck, en selfs God-heylich is.
Dit sijn zy, die haer door de Wereld doen verleye.
Dit sijn zy, daer ons God wil hebben van gescheye,
En wil dat men van alle dese geen vertrout,
Alleen om dat ghy Mensch God toe behooren sout.
Ey! laet u niet vergeefs, o menschen! dese rede
Hier werden voor-gesteld, tot smeeckende gebede,
Laet tot u saligheyd (om Gods wil, niet om mijn)
U herten van dit quaed verr' af-gescheyden sijn,
Wilt om dit Aerdsche goedt het Hemelsche niet gheven,
Verkiest de eeuw'ge dood niet om dit beetje leven.

Aen de Propheten leert, die door der geesten kracht

+ De wellust, wereld-eer, rijckdom hebben veracht,

Hoe-wel als zotten haer bespotten en verstieten,

Het vleeschelijke volck, de boose Israliten:

Sy achten't min als niet, dat zy werden bespot,

Sy leeden't al wt liefd', en om de wil van Godt.

O Menschen! laet u oogh altijd na deughden doelen

En van u selven hebt altijd een kleyn gevoelen,

Doet niet gelijk wel eer den Phariseus deed,

+ Maer met den Publicaen toont uwer zonden leed.

Wilt niet laet-dunckend op u goede deughde wesen

Want door laet-dunckendheydt werdt alle deught mis-presen,

Alsoo't gebleecken is aen desen Pharisee:

+Phili. 3.

+Luc. 18. cap.

Die in sijn leven veel deughd en goe wercken dee,
Hy roemde van sijn heyl, ons Heyland tot mis-hagen:
'k Heb in goe wercken, Heer, besteedt mijn's levens daghen,
Ten vollen ick u Lof (Heer) niet bewijsen ken
Dat ick gelijck als veele Menschen niet en ben:
Als onrechtvaerdigh, of gelijck als moorders, steelders,
Of als dees Publicaen, en and're quade Heelders,
Ick vaste twee-mael 's weecks, 'k gheef thiende van mijn goet
Dat uwe miltheyd my (o Heer) verleenen doet.
Liet hier den Pharisee niet trots hovaerdig blijcken
Als dat hem niemand docht ter wereld te gelijcken

In heyligheyd, in deughd, wanneer den Publicaen,
Dat is den zondaer, die sijn oogen niet dorst slaen
Ten hooghen Hemel op, maer met ootmoedigh karmen
Sloeg voor sijn zond'ge borst: o God! wilt mijns ontfarmen.
Werden van God ontfaen, so de Schriftuure seyd,
En hy is af-gegaen in veel rechtvaerdigheyd.
Geluckigh die hem stelt onder sijn Heer als knecht,
Bid aen sijn Majesteyt: Genade, en geen recht,
'kHeb door mijn swackheyd u geboden overtreden,
Heer! comt mijn weer te goed met u barmhartigheden.
Als so een zondaer klaegt met een oprecht geweent:
Ick ben niet waerdigh, Heer, de Aerde te betreen,

En gaet in sijn gemoet, en doet Rivieren springen, ⁺
 En bracke stromen uyt sijn's oogens beecke dringen
 Door persing van berou, en bid in sijn ghedacht,
 Niet dat hy Werelds-lof, maer Gods ghenaed' betracht.
 Gewisselijck wie hem in desen so ken draghen,
 Hy sal om geene zond' sijn goede God mis-haghen,
 Maer aengenamer sijn, so hier gebleecken heeft:
 Als die, die hem beroemt, schoon dat hy Heyligh leeft.
 Ach! so ootmoedigh heeft Manasses God gebede,
 Waer over hy ontving Godes barmhertighede
 Na al het snoode quaed hoe veel hy't had gedaen,
 God nam hem (door berou) weer in genaden aen.

⁺Ezech. 18. Bekeert u
 (seydt God) en doet
 penitentie, uwe boosheyd
 en sal u tot geen val zijn.

Heeft Esdras van gelijc by Christum niet bevonden
 Als hy met groot berou hem schaemden van sijn zonden.
 Noch meer de goede God sijn goetheyd blijcken dee
 (Door haer ootmoedigheyd) 'tVroutje van Cananee
 Leert dit niet hoe't gebed van ootmoedige volcken
 In Godes ooren vliegt, en dringt tot door de wolcken
 + De grootheyd van u magt, ghy groote God betoont,
 Maer blijcken doet dat ghy by d'ootmoedige woont
 Is David niet van God in overspel bevonden?
 En heeft hy niet beweent (met groot berou) sijn zonden?
 Heeft hy ootmoedich niet getreurt om al sijn doet?
 En heeft hem God met hem niet wederom versoent?

+ Augusti: **Heere, ghy zijt
 een groot Godt, maer u
 wooningh is by den
 ootmoedighen.**

Heeft Christus niet ontfaen Maria Magdaleene
 (Hoe zondig dat zy was) om haer ootmoedig weene?
 Toont God niet naeck en bloot, en wijst hier mede aen
 Het oordeel by de Mens, dickmaels qualijc gedaen? ⁺
 Hoe swaer dat iemant schijnt met zonden opgeladen
 Men sal hem om sijn zond verstoten nog versmaden
 Om 't uyerlijck dat ghy vaeck aen sijn leven siet,
 wie kent sijn's herten grondt: want dat en siet men niet.
 Om wederom tot mijn voorgaend propoost te comen
 Hoe menigh zondaer heeft God weder aengenomen
 Want hy niet wil den doot van die in zond' misgaen.
 Maer agh! wat wil hy dan? Den zondaer weer gedaen

⁺Augusti. **Ootmoedigheyd
 in quade saecken behaegt
 God meer, als
 hovaerdigheyd in goede
 saken.**

⁺ Een afstant van sijn quaet, berou van't zondig leven,
 De Wereld te versmaen, de wellust te begeven,
 In soberheyd begeert t'ontrecken haren eys,
 De geest als Meesteres te stellen over't vleys,
 Te waecken in gebeen, leedwesen te bewijse,
 Ontrecken smaeck de lust in d'overdaed van spijs,
 En voe'n den Armen mild een Alomis tot loon
 Aen de behoeftigen, gelijk God heeft geboon,
 Het Wereldsche ghemack van walgingh te mis-haghen,
 En Christum volghen na, om't Kruys te leeren draghen,
 Castyen onse vleys met waecken en gebeen,
 Gelijk om hare zond' de Ninivijten deen.

⁺Augusti: Een afstand van
 zijn quade wercken, is niet
 genoegh, ten zy dat men
 oock Godt voldoet voor 't
 quaet datter gedaen is,
 door ootmoedigh gezugt, en
 door 't sacrificij van een
 berouwig hert loerckende
 Aelmissen.

Quam over Ninive Gods stem niet selfs verschijne: ⁺
 Doet poenitenci, of ghy sult al t'saem verdwijne.
 Leert Augustinus niet, dat het gebedt niet is
 ('t En zy men't vleugels maeckt) vasten, en alomis.
 Leert dan (o Mens!) de lust des Werelds te verlaten,
 De Wereld (na Gods Woord) noodzakelijc te haten,
 Leert dat ghy u in tijds van 'sWerelds lust af-wendt,
 Want hy vermoordt sijn ziel, wie die bruyckt tot het endt,
 En daer op zondicht, en 't ghemoedt ontslaet van schroomen:
 Dat met den Moordenaer hy vroegh genoeg sal comen,
 Die treedt verr' buyten spoor. Let op de Medicijn:
 'Wat nut of voordeel doet zy voor der krancken pijn

⁺Augusti: **Wilt ghy dat u
 gebedt tot in den Hemel
 vlieghe, maeckt het twee
 vleughels: Vasten, en
 Alomissen.**

Wanneer versogtheyt hem heeft selver laten weten
 Hem eenigh spijsse tot sijn sieckt qualijck gegeten,
 Die hy geensins en mijdt; ghebruyckt daer lust na treckt

⁺ Boven de Medicijn: een wond op nieuws verweckt.
 Wie dat oock heeft vergif Fenijnigh in-genomen,
 Wel wetende den aert, gebruyctse sonder schromen
 Om dat hy die wed'rom verdrijft met eenig dranck
 Maer agh! 't is hem sijn doot, indien hy wacht te lanck,
 Dus laet u door geen smaeck van Werelts-lust bekooren,
 Wilt na den Medicijn tot uwer zielen hooren,
 Gebruyckt gheen boos vergif, dat ghy door hoop verdrijft,'

⁺Plutar: **Schrijft het vergif
 Aconitum van sulcker aert
 te zijn, dat haer vergif door
 veel Wijns verdreven wort.**

Maer toont terstond berou, eer't an u ziel beklijft.
 Valt ghy, staet weder op, en houdt u aen de zonden
 Niet tot het laetste end (o swacke mens!) verbonden.⁺
 Wie hem op't uyterste vertrouwt, sijn ziele schaet.
 Wie vroegh ghenoegh oock comt, comt dickwils al te laet.
 Denckt aen de medicijn, geneesing onser wonden,
 Denckt aen de medicijn, vergiffenis der zonden.
 So wie oprechtelijck (na eys) sigh houdt daer an,
 Ick segh dat die sijn ziel heyls recht bekomen can.
 Dan nu, 'k heb ander stof: Ick bid u om de traenen
 Die Christus storten, om Ierusalems vermaenen,
 Tot boeting van haer zond, tot afstand van het quaet,
 Dat ghy noodsaeckelijck oock so de wereld haet.

⁺Ambro: **Ghy soeckt
 Medicijnen en schuwt het
 vasten, Als oft ghy een
 beter genees-middel kost
 vinden.**

Denckt dat wy op der Aerd' gelijc ballingen sweven
Geduerende den tijd van 't sterffelijcke leven.
Vertrout de werelt niet, die ons lockt met een schijn
Denckt dat wy Pelgeroms en vreemdelingen sijn,
Die op een ander moeten stellen haer vertrouwen,
En hier een korten tijdt alleen haer woon-plaets houwen:
Verwachtende een aer vol vreugd in't eeuwich rijck
Waer toe het Wereld-hatend' dient noodsaeckelijck.
Die werdt in Godes Throon met Hemels-Schat beperelt
Hy die rechtvaerdigh leeft, en sober in de Werelt.
Geeft ons den Philosoph, den wijsen Crates niet
Geen goedt Exempel om te schuwen veel verdriet:

'Hoe dat de overvloedt van Schatten 't hert beswaren, ⁺
 Begraeft hy die niet al in 't diepste van de baren?'
 Waer wt men mercken mag, waer wt men ken verstaen
 Dat hy't om voordeel heeft, en niet om scha gedaen.
 Leert niet Pythagoras, met wercken en met reden:
 Hoe met een weynigje Natuur wel is te vreden,
 En wie dat meer betracht als de natuur behoeft ⁺
 Ontsteelt zijn's herten rust, en maeckt zijn Ziel bedroeft.
 Wat baet het dat men schoon Exemples stelt voor oogen
 Als sy in het gemoet der menschen niet vermogen?
 Hoe seer datmen tot deugt met goe vermaning strijt,
 Men achtse voor onnut om 't Wereltse profijt.

⁺Crates heeft zijn
 rijkdommen in de Zee
 geworpen, seggende: 't Is
 beter dat ick u verdrenck,
 dan dat ick van u
 verdroncken worde.
⁺De spijse van Pythagoras
 zijn geweest wilde
 Kruyden, ende zijn dranck
 een tooghje Waters.

Comt ons aen d'eene kant, de geest tot deugde raden
Het vlees aen d'ander kant toont ons veel overdaden
Van Wereldlijcke lust, die het gemoed om-roert,
Waer mede dat zy strijd, en sware oorlogh voert.
De geest die raed ons vaeck de wereld te verachten,
Het vlees dat prijst ons aen de Wereld te betraghten
En stelt ons schoontjes veur de wellust die zy geeft,
Hoe hy met vreughde loont die na sijn wetten leeft.
Waer toe de snood' natuur (met sterflijck vlees omhanghen)
Stracx de begeerte port sijn gaven te ontfanghen.
Verdrijft de goede geest, en geeft het snoode vleys,
Dogh niet het vleys alleen, den Duyvel oock sijn eys,
Men maeckt weer goedt propoost de wereld te versaecken.

Men sal een goed opset somtijds in't herte maecken
Dat men de wil niet meer hier op dit Aerdse Dal
's Werelds begeerlijckheyd sijn lusten geven sal.
Men voelt somtijds berou van dit of dat bedreven,
't En sal niet meer geschien, Heer! wilt het mijn vergheven.
Doch na een korten tijd so comter weer een gril,
Maeckt tusschen dit propoost dan weer een nieu verschil:
Waerom soud' ick de Bloem en Lelij van mijn dagen
Niet met een soete lust gebruycken na behaghen?
Waerom soud' ick de Lent, en 't bloeyen van mijn leught,
'tVermogen van mijn haef, verspillen sonder vreugt?

Waerom en soud' ick niet de schoonheydt van mijn lede
Vercieren met het schoon van kostelijcke klede?
Waerom en soud' ick niet (nu 't mijn de maght toelaet)
So wel als die en die gaen leven na mijn staet.
Wech malle sottigheydt van geestelijcke sinnen,
Mijn leught is noch te swack om sulcx te beginnen.
Dat voeght den ouderdom, en niet het leughdig lijf
Dat liever in de min soeckt soete tijd-verdrijf,
Daer drijftmen weder wegh de geestelijcke toghten
En neemt de lusten aen die ons de Wereld broghten,
Als by gelijckenis: men siet daer iemand gaen,
Men slaet sijn oogen op, men schout het lighaem aen

Men werd terstond met lust van liefde aen gestreden
 Wanneer men het gesicht slaet op de schoone leden,
 Wiens over-brave leen, wiens lighaems schoon ghestalt,
 Door't wterlijck gesicht u sotte sin gevalt,
 Men glorieert in't schoon van d'aengename lede,
 Een trotsche gang behaeght u zotte sinn'lijchede,
 Men sluyt de poorten op van d'oogen, waer door 'thert
 Met overvloed van dees tot lust geterght wert.
 Daer comt terstond een togt in uwer herten binnen:
 Ick voel, eylaes! ick voel een soete brant der minne
 Door 't uyterlijck ghelaet van uwe schoonheyds kracht,
 Noch schoonder op-ghepronckt in nettigheyt van pracht

Niet ken mijn teere Ieught met meerder lust vermaecken
Als het gekrulde hair om u gebloosde kaecken.
Niet isser daer ick my voel meerder mee gewond
Als met het ooghs-gelonck, en rood' corale mond:
Daer volgt men strax de Wet van sinn'lijckheyds-begeere;
Men moet Vrou Venus dan na haren eys gaen Eere;
De neus moet in de Kroes, de lust moet by de Wijn,
De tong moet (door de kracht) los en ontbonden zijn
De schaemt moet an een kant, vrypostigheyd moet woonen
Int herte, dat sijn dienst vrou Venus soect te toonen,
Men doet haer Offerhand met Bachi klare voght:

Daer wert op't goed succes een Santē om-gebroght,
 Het moeder nu toe staen een volle kroes te drincken
 Wy willen by den wijn niet kreupel gaen noch hincken
 Maer leven na de lust, maeckt u de sorghe quijt,
 Denckt om geen swarigheydt, 't is nu geen sorghens tijt,
 Begeeft u tot de vreught, en laet het vies beswaren
 Van Goddelijcke reen, en 't geestelijcke varen.
 De voght raeckt in het hoofd, het Lighaem werdt ghewond,
 De Ziele werdt gequetst van d'een of d'ander zond,
 Die d'overvloedt dan teelt: Want Bachi overdaden
 Die sijn (gelijck wy sien) de wortel aller quaden.
 Doch 't is een kleyne faut, seyt daer het zondig hert,

⁺ Want door de Bieght ons alles weer vergeven wert,
 En hier en tusschen staet hy daer veracht, verschoven
 Die't alles toe-behoort op Aerden, en hier boven,
 Wiens maght men niet ghedenckt die ons het leven gheeft,
 En die van alle ding 't begin gevonden heeft,
 Die onse leden aen malcanderen gebonden
 In 's moeders lighaem heeft, vertoorent men door zonden,
 Waer ghy (tot Helsche straf) sijn Majesteyt me port,
 Die in u Lighaem heeft des levens geest gestort.
 Ick moet na mijn verstant verklaren hier met reden
 Waer door wy Gods geboon so dikmaels overtreden:
 In't misbruyck van het goet (door groote overdaed)

⁺ Het is een quaedt
 vertrouwen, te zondighen
 op sulcken geloof: Ick sal 't
 door de Bieght weer
 suyveren.

Dat ons de Heer verleent tot goed, en niet tot quaed
 God geeft zijn gaven ons om matigh van te leven,
 En van het overschot de Armen me te geven,
 Want overvloedt die schaedt, en matigheydt doet goet, ⁺
 Die ziel in saligheydt, gesont het lighaem; voet.
 Nu so ghy weten wilt van desen eens de reden,
 Waer door wy Godts gheboon, en Wetten overtreden.
 Ick spreek het vrylijck uyt, u lieden tot vermaen,
 't Gheschiet, om dat wy niet met aendacht mercken aen
 Gods groote Majesteyt, zijn Goddelijcke wercken,
 Die wy (eylaci!) niet aendachtelijck bemercken,

⁺Chrisos: **Matigheyd is
 voedtsel, wellust, en
 gesontheyd, maer overdaed
 verderf moeylijcheyt en
 ziekte.**

Die ons door sijn genaed' bevrijd van alle noodt,
Godt die een Meester is van 't leven en de doodt
Wiens Majesteyt is waerd t'ontsien en hoog te Eeren
Als d'alderhoogste Prins, als Coninck, Heer der Heeren,
Wiens naem dat heyligh is, en vreeselijck niet min.
Laet dit (o brosse Mens!) bewegen hert en sin.
So hy voor oog~~en~~ waer: hoe sout keunnen geschieden
Het geen men nu bestaet, soud~~men~~ alsdan wel vlieden
En van't geselschap ons afscheyden (ick voor 't mijn)
Op dat wy Gode al dus Heyligh soud~~en~~ sijn.
Wilt Aerdsche Creatuur met kennis eens bespooren
Hoe dat ons rijcker Godt in armoed' is gebooren.
Bespeurt aendachtelijck met yver in u gheest

Hoedanigh op der Aerd' sijn leven is geweest:
 De plaets van sijn geboort is open, bloot gevonden,
 Alwaer hy (als versmaet) in doecxkens is gewonden,
 Al waer hy lijden wou in sijne teere leught,
 Op dat ghy (Mens) daer uyt exempel nemen meught:
 Dat hy de Wereld heeft versmaet met sijn aenkleven
 Tot een verwondering des Werelds gaen begeven
 Van teere Kinds-been af. Al 't schoon in 's Werelds ooggh
 Dat's rijckdom, wellust, eer, die Godt den Heer verspoogh.
 Na desen heeft den Heer tot sijne dertigh Iaren
 Geleeft, eer hy hem liet de Wereld openbaren,
 Daer na so is hy af-gescheyden van sijn Ouders, ⁺
 En heeft een sware last geladen op sijn schouders,

⁺**Marci 1.**

En heeft hem niet ontsien, nogh moeyten, arbeydt, pijn,
 Maer is geweecken by de Beesten in d'Woestijn,
 Alwaer die goede God met waken, vasten, lijden,
 Met lange hongers nood 't onnosel vlees castijden,
 Verlatend' de Woestijn, der Dieren wild gesang
 Heeft God ten naesten by gepreeckt drie jaren lang
 In honger, kommer, dorst, in waken, vasten, braken,
 Om 't Menschelijck gheslaght yv'righ in deught te maken.
 De Vos die heeft sijn Hol, de Vogeltjens haer Nest,

⁺ Maer waer heeft God gerust van 't eerste tot het lest?

Wanneer hy heeft volbracht met Geestelijcke gratie
 Het Heylig werck van sijn Leer en Predicatie:

⁺**Mathe 8.**

Hy heeft hem uyt genaed', voor onse zonden groot,
Begeven tot het kruys, geoffert in den doot:
Een schandelijke doot heeft Christus willen sterven
Om onse glory door sijn schanden te verwerven;
En heeft van aenbegin, tot in het laetste ent
Het Wereld-hatend' ons noodsaeck'lijck ingeprent.
Laet ons ootmoedigh eens tot God neyghen ons ooren,
Laet ons ootmoedig eens ons Schepper spreken hooren
Wat seyde hy togh aen ons, 't geen niet bewegen ken:
Weest Heyligh, want ick God de Heere Heyligh ben.
'tGeen niet bewegen ken (o Menschen!) onse herten,
Die wy door geyle lust so dickmaels laten terten

Tot toghten van het vleys, het Goddelijck geluyt
Gaet ons het een oor in, en 't ander weder uyt.
Ick heb (seydt Godt de Heer) rijcdom wellusstigheden
Versmaet. Versmaetse mee, en wiltse ooc vertreden.
Verwerpt u herten doch begeerlijckheydt des vleys,
Onkuyscheydt, gierigheydt, staet nimmer toe haer eys.
Maer agh! 'tis al vergeefs, en waerdig te betreuren,
Wat siet men dagelijcx onder den Mens gebeuren
Van 't gheen ons God verbiedt, en niet wil dat men doet,
Tot heyl van onse ziel, tot troost van ons gemoet.
Het hert wert, tot de lust, getrocken van de vlagen,

Die met een geyle toght het snoode vleys behagen,
 Ist niet der Hoeren aert, die met een slimme treck
 Vaeck lieven met het ooggh, en minnen met de neck,
 Haer vriendelijc onthael, de loncken van haer oogen
 Wtwendigh als oprecht, inwendigh niet en doogen,
 Haer lippen sijn gelijck een soeten Heunigh-raet, ⁺
 Diens ziele daelt ter Hel die op haer wegen gaet.
 Wat is haer loose tong tot locklust wel gehangen?
 Ist anders als een strick om zielen meed' te vangen?
 Wat is haer gluuend' ooggh aers als een valsche wet
 Die zy met geyl gelonck de lust te vooren set?
 Haer vriendschap is vergift, so is ooc haer onthalen.
 Haer Huys een Helsche wegh, die d'arme ziel doet dalen

⁺Prov. 5. cap.

Tot in doots Camer toe: Haer vriendschap is een pil,
Die met haer kraghten dood, diese gebruycken wil,
Schoon dat sy met een schijn van vriendschap ken bewijzen,
Schoon dat haer gladde tong de deugde weet te prijsen,
Schoon dat zy roemt van heyl: Denckt dat het strecken kan
Niet anders als met schijn u lust te locken an.
Geen Mens begripen ken de list der geyler vrouwen
De sy (in schijn van heyl) verborgen keunen houwen
Wie kent de dubbelheyd van haer verkeerde mond,
Haer tonge prijst de deught, maer 't hert bemint de zond.
'Een Appel laet sigh vaeck van buyten so aenschouwen

Dat men die (na het oog) sal voor de besten houwen
 Die deur oyt pickten wt, maer als men binnen siet
 Hoe schoon 't uytwendigh scheen, 't inwendigh deughter niet.
 Wat baet de smaeck het soet de spijs die men derven?
 Wat soetheyd ken de tongh door inbeeldingh verwerven?
 Schoon datmen een vergif bekleed met soete schijn
 't Wt-wendigh dat bedrieght door 't innerlijck fenijn.'
 So gaet het met den Mens, die met veel slimme treken
 versoeten haer fenijn met deughdelijck te spreken:
 Van binnen als een Wolf, van buyten als een Schaep,
 En wiegen so haer ziel (God betert) in d en slaep.

Veel sullen voor het oog van die geen die zy haten
(Door een gheveynsd bedrog) als vrienden haer gelaten.
Veel sullen (als een vriend) ons toonen schoon gelaet
En wesen met het hert een vyand in der daet.
Veel sullen ons (als Vriend in schijn) tot welvaert raden,
Tot welvaert *van* haer self, ons in der daet tot schade.
Veel weten met de mond ons alles goed te doen,
Veel sullen haer met vlijt tot onsen voordeel spoen,
Om ons door staet en Eer te brengen tot gelucken,
Maer soecken in der daed ons heel te onderdrucken
Toont ons Fortuyn haer gunst; en dat men weet niet hoe;

Dees trotst ons dan met roem: 't comt by mijn wijsheyd toe.
 O valsch laet-duncken! uyt verkeerde grond gesproten,
 Waer't naer u wil gegaen: men waer veracht verstoten
 En gansch'lijck onder u vertreden, en verdruckt,
 Waer't ons (door Godes wil) ten besten niet geluckt.
 't Gheluck dat comt van Godt. Dies sijn u zotte praten,
 En 't vals laet-duncken mee noodsakelijck te haten,
 Ghy sult (verdoolde Mens) bespeuren metter daet
 Dat beyde Lijf en Ziel voor u noch open staet,
 Om u tot Werelds-haet noodsaeckelijck te raden,
 Op dat ghy niet en soud' u Ziel heyls recht versmaden.

Laet varen dees, die u strect tot een wreedt verniel,
 't Geluck des Werelds is een kancker voor de Ziel.
 Het is een reyn verbondt 't ghemoedt met Godt te paren,
 Om 't Hemelsche geluck het Werelds laten varen.
 Wat isser voor een ziel ter wereld meerder vreught:
 Datmen uyt liefd vermaent sijn even mens tot deught?
 Maer ken een quaed gemoed sigh in de deught vermaken?
 En ken een goed gemoed verheugen in quae saken?
 Ic laet my duncken: neen. Waertoe dan mijn vermaen?
 Om dat een vroom gemoed in deugt sal blijven staen.
 Is dan alleen hier toe den arbeyd van mijn schrijven?
 Schoon dat het niet en baet, 't sal aen mijn selfs beklijven,

Na dat het is van my met goede wil gedaen,
En na het is gedaen: laet mijn (o God!) ontfaen.
‘Wat kender oyt den Mensch ter Wereld meer behaghen
Als toghen van het vuyl des Werelds te verjagen?
Wie dat sijn waerde ziel wil houden suyver, vroom,
Die geef sijn dartel vleesch niet al te langen toom.’
Hoewel het swackste goet der redelijcker Dieren
Ons met een slimme trec vaek door de ooren gieren
Sy koocken't weeld'rig hert met onbeschofte brand,
En in een quistigh nat, dat bruyst noch voor de tand,
Daer schaemt noch stuyten wil, noch kan: maer vliegt na d'ooghen.
Hier vindt sijn dan de schaemt heel schandelijc bedroghen.

Wat is der Vrouwen aert? Wat is der Hoeren doen:
 Dees is een slimme treck, d'ander een geyle soen.
 Dees achter haelt ons trackx, d'aer doet de Ziele schade,
 Bedachte wijsheyd vind sigh dan met mal belade.
 Nu coom ick eens tot die, die gaerne hare Ieught
 Gebruycken in de lust van Wereldlijcke vreught,
 Al waer dat men den buyck gelijk een Afgod eeren
 Met lekker spijs en dranck, wellustig banquetteren:
 Hier is een Bruylofs-Feest, daer alle kostelheyd,
 (Tot overdaeds gebruyck) is voor de Ieught bereyd.
 Daer klinckt het snaren-spel, hier toont men schoon voor d'oogen
 Der Menschen hooghste lust in't Wereldsche vermoghen.

't Bevalligh roode goud blinct met een gulde glans, ⁺
 't Verkeerde spel lockt ons aen d'averechtse dans.
 Daer sietmen d'hovaerdy in d'hoogste graed geseten,
 Daer siet men eerst te recht hoe ootmoed werd vergeten. ⁺
 Trots gaeter meest in swang, en om de meeste Eer
 Pronckt yder op het schoonst, praelt yder meer als meer,
 't Is zijd' al watter kraeck, 't is goud al watter blinct,
 't Is Eedel datmer eet, 't is Nectar datmer drinct,
 't Is Godlijk datmer spreekt, men eerter Gods gebode
 Maer dat men't recht versta: het sijn versierde Gode,
 Het een, een Bachus is, het ander een Jupijn:
 Wiens sacrifici is een gulde Kop en Wijn,

⁺Augusti. **De Hovaerdy is een oorsprong aller zonde.**

⁺Jacob 5. **Schreyt in u ellenden die u overcomen sullen.**

Die eertmer met gebeen van veel onnutte reden
 Wt dertelheyt des vleys, de deugt die wert vertreden,
 Men leeft na Wet noch reen, nae reghel, recht, nogh maet,
 + Maer ongebonden, wulps, in vuyl onnutte praet,
 Heel wuft, vol wangelaet, brootdroncken, overdadig
 Laet-dunckend', trots van moedt, ongodd'lijck, en lightvaerdigh.
 Ach! dees bedriegend oogh van de verblinde jeugt
 En haer behagen voe'n met haer schijn soete vreugt.
 Is hier de Wereld niet met haer gevalschte treecken,
 Waer door zy ons belet van Godes woord te spreken,
 Maer blaest de herten in: Wie hier doet deughts-vermaen,

+Hieronimus: 't **Lighaem**
dat hem in veel wellusten
ghewentelt heeft, moet men
kastyen. Veel gelach
vergelden met gheduurigh
schreyen.

Doet blijcken dat hy geen bequaemheydt weet te raen; ⁺
 Want alles heeft sijn tijd; men moet onderscheyd maken
 Te speken op sijn tijd, na eys van alle saken.
 Het is een viese geck, die dese wijze gril
 Gelijck de Roosen voor de Verckens stroyen wil.
 O wereld! en o Mensch! tot Werelds so geneghen:
 Hoe onbedaght strijdt ghy u Zielens-wel-vaert teghen.
 't Is waer, de Wijse-man seyd: Alles heeft sijn tijd.
 Doch aen wiens brosse brandt ghy so verbonden sijt:
 Dat ghy niet anders tragt als een gewoont te maken
 Na tijds gheleghentheyd in vreughd' van Werelds-saken.

⁺Pet. 3. In den lesten dagen
 sullender (in bedrogh)
 spotters ende geckers
 comen, wandelende na haer
 selfs lusten: dewelcke
 (indien zy haer by tijds niet
 en beteren) oock sullen
 moeten lijden dat Godt met
 haer sal spotten en gecken.

't Behaghen is so seer gebonden aen den wil:
 Waer wat te quicken is, men moet stracx op den tril.
 Seer wel seyde Augustijn met treffelijcke rede,
 Dat de gewoont ons brengt tot veel noodsaeck'lijchede.
 't Noodsaeckelijck is goed, noodsakelijck is quaet:
 Goet is 't noodsakelijck, wanneer't veroorsaect haet,
 Haet, om de wellust van de Wereld te versmaden,
 Quaet, om de wellust te beminnen, t'onser schaden.
 En ist (o Aerdsche Mensch!) niet wel beklagens waert
 Dat de gewoonte u noodsaeckelijcheyd baert,
 Tot Werelds-vreughde, die soet toonen met een schijn,
 Maer met der daed in't end doen smaken haer fenijn.

‘t Gaet hyden met de Mensch, gelijk de kindsche daghen,
 Boven de soetste lust het kinder-spel behaghen,
 Wanneer de tijd verloopt, en dat een rijp verstant
 Ons soete Kinderspel voor malligheyd in-plant.’
 Wy achten't sotterny, door 't mannelijck bedaren,
 Wanneer 't herdencken ons vernieut de kindse jaren.
 So gaet het toe (o mensch!) so lange als men leeft
 (Door de begeerlijcheyd) 't hert aen de wereld kleeft.
 Maer ach! wanneer de Ziel sigh voelt versoght van Gode,
 Wiens Goddelijcke wil het Lighaem soect te doode.
 Als dan door een berou 't gemoed met schaemt beklaeght

Dat ons het Kinderspel ter Wereld heeft behaecht.
 Wat is het Kinderspel? Eylaes! het sijn de gaven
 Waer onse herten dickmaels leggen in begraven.
 Ist niet recht Kinderspel: dat men om 't werelts goet

⁺ *Met* onversade lust hier op der Aerden wroet?

Ist niet recht Kinderspel: in mannelijcke Iaren
 Met groote slaverny veel schatten te vergaren?
 Ist niet recht Kinderspel: dat men sijn naesten haet
 Om 't Wereldse genot, alleen door eygen baet?
 Ist niet een Kinderspel te stellen sijn vertrouwen
 Op wereltdlijcke Eer, te minnen schoone Vrouwen?
 Ist niet recht Kinder-spel: dat men door Werelds-pracht

⁺**Eccles. 10. Daer en is niet
 schelm-achtiger als een
 gierigh mensch. Om den
 gierigen Duyvel te
 overwinnen (seyd een seker
 Autheur) salmen dickwils
 gedencken te moeten
 sterven, ende aen te
 mercken dit korte
 verganckelijck leven.**

Soect by den Mensch te sijn ge-eert en hoogh-gheacht?
En is het niet te recht een Kinderlijck bedrijven
Te scheppen onse lust in't spel van Goude Schijven?
Het is recht Kinder-spel: dat wy om 't Aerdsche goet
So bitter en so wreedt pijnighen ons gemoedt?
Wanneer wy't levens-glas gevoelen af te loopen
Ken dan u heele Schat een uurtjen levens koopen?
Ken dan u overvloedt u teelen eenigh vrucht
Waerom 't benaud gemoed uytbraeckct so menn'gen sucht,
En ziel-tooght na het endt. O mensch! laet u ghedachten
Met een oprechten gront op desen doch eens achten

Treed eens in u gemoed, spreek daer u selver an,
 + Ghy sulter light meer sien, als ick u schrijven can.
 Ghedenckt (o Mensch!) de doot, het eynde van u slaven,
 't Begin van u verdriet, door 't misbruyck van Gods gaven.
 Gedenckt (o Mensch!) de doot, een eynd van al u lust,
 Een dief-egh van u vreught, een roof van alle rust.
 Laet dit niet min (o mens!) u snoode herten raecken
 Die u vaec van de nijd veel Logens wijs laet maken,
 + Eer ghy de waerheys-gront dickmaels te recht verstaet,
 Stroyt ghy een boos vergift van onverdiende haet,
 Spuw't op u naesten uyt 't vergif van laster-woorde,
 Door 't steelen van haer Eer, 't geen zielen ken vermoorde,

**+Mathe 5: Wee u ghy
Rijcken.**

**+Pro.11.cap: Die zijn
naesten veracht die is
onwijs, maer een
verstandigh Man sal
swijgen.**

En stroyt u boos fenijn met kennis noyt door-sift,
 En smoort u naestens faem in vuyle lasters-drift.
 'Hy moet tot dievery niet werden ingenomen,
 Wiens vreesse voor de doodt der galgen hem doet schromen.' ⁺
 Geen snooder dievery, als dat men iemands Eer
 Steelt met een vuyle klad, door wraekgierig begeer,
 Gedenckt dat Godes straf rechtvaerdigh sal kastyen
 Die sulcke faut begaen, en troosten haer die't lyen
 Geduldigh om de Liefd' daer't God om heeft geleen
 Die als een Capiteyn heeft selfs voor aen getreen,
 En badt noch voor de gheen die quaed aen hem bedreven.
 So doen ick nu: o God! wilt haer misdaed vergeven,

⁺Augusti: **De waerheyten ken
 wel voor een wijl
 onderdruckt maer niet
 overwonnen worden. De
 ongerechtigheyten ken wel
 voor een wijl bloeyen, maer
 niet verstandigh blijven.**

Vergeeft haer die mijn oyt misdeden eenigh ding,
 Door oorsaeck: niemand leeft die'm noyt te buyten ging,
 Wy moeten al te saem vergeven en vergeten,
 So wy een Christen Mensch oprechtig willen heeten.
 'kTreed buyten mijn besteck, 'kvermaen u al gelijk
 Het Wereld-hatende te sijn noodsaeckelijck.
 Daer werd in onse tijd van dagh tot dagh bevonden
 Hoe light de Menschen nu vervallen in de zonden,
 En seggen tot Solaes: David heeft zond' begaen,
 Maer weynigh doender nu dat David heeft gedaen.
 + Men sal het sagte Bedd' in harde plaets verkeeren,
 De kosteljcke zijd' in ruwe haren kleeren.

⁺ Ambrosius.

Een groote zonde moet alleen niet met getraen,
 Maer wercken van berou ook dikmaels sijn voldaeⁿ.
 Hoort eens hoe Godt den Heer hier laet door de Propheten
 ‘O menschelijck geslaght! ons sijn beloften weten: ⁺
 Aen het hovaerdig volck, die in het schoon gecier
 Van 't lighaems pronckery, genieten haer playsier, ⁺
 Die in het ydel schoon een groote glori maecken,
 En 't Lighaem haren God. Beklagelijcke saecken!
 Om dat de Doghteren van Syon sijn geweest
 Trots, opgeblasen, door een hovaerdige geest,
 Met uytgestreckten hals, na hovaerdys vermogen,
 Ginghen zy by der staet, met wincken haerder ooghen,

⁺**Isaia 3:**

⁺**Om den zin van desen
 breeder te verstaen, sal den
 Leser gelieven Isaia*m* te
 doorlesen int 3. cap.**

Met kostelheydt van pracht, haer schoone hals bekranst,
En met de voeten zy daer hebben als gedanst.
Hierom sal God den Heer (seyd Isaias) raecken
De toppen hares hoofd, en salse kael doen maecken
God sal oock in dien dag weg nemen het cieraet
Dat op sijn prachtighst an het vuyle lighaem staet:
De schoenen schoon geciert, de maenkens, de halsbanden,
Het borst-geciercel, de Iuweelen om de handen,
De gulde snoeren, die de vleghten cieren doen,
In't kort: al het cieraet waer op men ken vermoen.
Ach! voor een soete reuck, sal vuyle stank verschijne
En voor de reep, een bast om't lighaem me te pijnen,

En voor't gekrulde hair: een kael en beenen hoofd
Van 't schoone sne-wit vel, en kaken root berooft.
Siet eens hoe God bekent sijn al de pomperijen,
Siet hoe hy heeft getelt 't getal der hovaerdijen,
Siet eens hoe Godt den Heer sijn straf rechtvaerdigh geeft,
Beschaemt (in arremood') haer lust verandert heeft.
Veel rijck sijnde van maght, wiens lust, met wil, verschilde,
En door de overvloed niet wisten wat zy wilde,
Die weer tot arremood gecomen sijn in rou,
Niet wisten wat men van armoed' beginnen sou.'
Laet u door desen doch (o Mens!) ten besten raden,
En leert noodsakeljck de hovaerdy versmaden.

Leest eens met aendacht door dit Christelijck vermaen.
Denct dat het inden dagh des oordeels dus sal gaen.

**Vermaningh,
Om te Gedencken het Wterste; Profijtelijck tot het Noodtsaeckelijck
Wereld-hatende; Liedsche wijs ghestelt.**

Stemme: Vaert wel Scepters.

DE wereld, oft cieraet van wereltdlijcke lusten
 Is niet dan ydelheydt der ydelheen, eylaes!
 't Geen men te recht bevint als 't Lighaem soect te rusten
 (Door doode slaep) in't graf, daer't is der wormen aes.

De lust in't spitste top van mijn vernuft gheresen,
 Om af te beelden (na vermoghen van mijn maght)
 VVat dat het leven is, of wat het schijnt te wesen,
 So ick niet te vergheefs vertrou mijn swacke kraght.

Het leven heeft ons God op Interest ghegheven,
 Ter tyd toe dat de dood voldoening van ons eyst,
 En dat zy ons ontrooft de kraghten van het leven,
 Op dat de ziel van hier na Godes wooningh reyst.

VVaer niet de woorden, maer de daedt sal moeten gelde,
 Om na ons wercken loon van Christo te ontfaen,
 VVaer onse zonden ons al selver sullen melde,
 Die in het Boeck van ons gemoed ghescheven staen.

Gheluckigh is den Mensch, die daer magh sijn bevonden
 Suyver en sonder vleck, voor Godes aenschijn soet,
 Dat's die door waer berou van sijn bedreven zonden
 Gesuyvert heeft de vleck van 't knaghende gemoet.

God sal zyn oordeel voor den Mensche gaen bereyde,
 En gheven yeder loon, na dat hy heeft gedaen:
 De Bocken sal de Herder uyt zyn Schaepen scheyde,
 VVee, die het Oordeel moet tot zyne straf ontfaen.

VVat sal (ô trotse Mensch) wat sal u trotsheyd baten
 VVanneer u ziel voor God met zonden is bevleckt?
 Een eyselijck geweene u stem sal hooren laten:
 O Berghen, valt op ons, ô Heuvelen, ons bedeckt.

VVat sal dan baten 't schoon geciersel der Paruycke,
 Het blond gekrulde hair dat om de Pruyck verspreyt,
 Als ons de wreede doodt de ooghen doet toe-luycke:
 VVat is die glory dan anders als ydelheydt?

VVat baet het snee-wit vel, verciert met bloosde kaecken?
 VVat baet dan schoonheyts-lof, daer men veel moet op draegt?
 Ken't schoon, van schoonheyds-lof, met glory iets vermaecken
 Als van't gewormt ons het vlees wordt af-geknaeght?

VVat baet dan fiere gang? wat baten trotsche treden?
 VVat baet dan praght van zyd', 't pompenselijck gepronck?
 VVat baet dan 't schoon gestalt van lighaem en van leden?
 VVat baet dan soet gelach, of vriendelijck gelonck?

VVat baet de rijckdom dan, of maght van maghtighede
 Een's Conings, Vorst, of Prins, ja Keyserryck van Haef?
 Hoe menigh heeft de dood van desen overstrede,
 En door haer maght gemaect so menigh Heer tot slaef.

Hoe ken Natuur nogh zyn gheneghen door 't begheeren
 Na 't gheen dat voordeel schynt, nochtans tot schade streckt,
 VVanneer begeert men laet gheneghentheydt verheeren
 Door onversade lust, onrust in't hert verweckt.

VVaer van dat voedster is de gierigheyd boos-aerdigh,
 Die door haer valsche lust begeert met schyn bedrieght,
 Dat zy het meest verkiest 't gheen dickwils 't minst is waerdigh,
 Vertrout haer schalckheyd niet, haer snoode list ontvlieght.

VViens schadelyck bedrogh in waerheyd men kan derven:
 VVanneer men het gedaght tot doodes komst verport.
 Neemt myn vermaen in't goed (o Mensch!) **Gedenckt te sterven.**
 De tydt die vlieght so snel, en 't leven is hier kort.

Laet u in den slaep niet wieghen,
 Van de Wereld (Mensch) bedrieghen,
 Die (gelijck een Hoere) doet:

Op-gepronckt, en schoon van vooren,
 Om de menschen te bekooren
 Met haer vuyle overvloed.

Voorspoed stelt zy schoon voor d'oogen, ⁺
 Doet in desen haer vermogen:
 Rijckdom zy te vooren set,
 Ydel glorijs, weeligh leven
 Zy ons vaeck belooft te gheven,
 Om te trecken in haer net

Onse Zielen, door't begeeren,
 Maer wie desen af ken keeren,
 Met een walging tegen staen:
 Die sal zyn gemoed bevryen
 Van veel plaghen, en veel lyen,

⁺Ghelijck een Visch door
 de Wurrem, een Voghel
 door 't Net: Alsoo werdt
 een gierigh mensch door de
 ydele gaven des Werelds
 inden strick van zijn
 eeuwige qualijc vaert
 getrocken.

En des Duyvels strick ontgaen.

Ach! de Wereld is een Hoere,
Die op onse ziel gaet loere,
Even als het Duyfje vlieght:
Dat door't locken, en door 't fluyten
Vaeck sijn snelle vlucht sal stuyten,
Waer door het sijn selfs bedrieght.

Even als een Hoeck om-hanghen
Met een Wurmpjen, om te vanghen
't Visjen, dat na desen haeckt:
Door begeerten valsch bedroghen
Wert het in een strick getoghen,
Daer het aen sijn dood geraeckt.

Ey! wat is doch 't aes der werelt,
 Goude Kroonen rijck beperelt?
 't Sijn maer wurmpjes, anders niet:
 Daer men ons meed' soect te locken,
 Daer wy werden door getrocken,
 In de strick van't Helsch verdriet.

Wat sijn Werelds hovaerdye?
 Sijn 't geen snoode toverye,
 Duyvels listen, ziels torment:
 Die ons so verr' doen vergeten,
 Dat men (door het boos vermeten)
 Gode noch sijn selven kent.

Leert (o Mens) 't noodsaeck'lijck haten,
 Werelds-lusten te verlaten.

'tVyer van u begeerten blust.
 Leert, ey! leert begeerte sterven,
 En het vleesch sijn wellust derven,
 Dat in saghte pluymen rust.

Schoon dat ghy mijn leer in't schrijven
 Acht voor male tijd-verdrijven.
 Ick acht dat u zot verstand,
 (Aen de Wereld so verbonden)
 Waent mijn selfs te zijn vol zonden,
 Slaet mijn wercken van der hand.

* 'Hoe ken 't quaed gemoedt vermaken
 Sigh in deughelijcke saken.
 Wederom: Een goed ghemoet
 Sal het goed niet varen laten;

***Een opregt en
 deugt-lievend gemoet salt
 goet doen van geenige
 zondaers verachten, maer
 voor goetd aennemen.
 Wederom een quaedt
 ghemoedt, ofte een
 ondeugdelijc mensch en
 ken tot lust der deugden
 ende oeffeninge van
 goede-wercken, sich niet
 belegeren noch in goet doen
 geen vermaeckingh
 scheppen, ten sy door
 schijn, wiens bedrog de
 ziele doot.**

Goeden staet het quaed te haten:
Wee hem die in schijn dat doet.'

Is ter Wereld oyt bevonden
Eenigh leven sonder zonden?
Ogh! ick laet my duncken neen.
Maer uyt deughdelijcke wercken
Ken een goed verstand light mercken
Of men uyt dat spoor wil treen.

Om te treen van zondens pade
Op de wegh van Gods genade,
Moet men leeren eerst versmaen:
Rijckdom, wellust, quaed vertrouwe,
Of men ken het spoor niet houwe
Om de rechte wegh te gaen.

Ogh! de rechte wegh is lijden,
Lijden brengt ons tot verblijden,
Lijden maeckt de Zielen rijck,
Lijden is de zielen batend',
Lijden is het Wereld-hatend',
Lijden is 't Noodsaeckelijck.

Comt tot lust de Wereld raden,
Lijden moet de lust versmaden.
Werdt men van wellust bestreen:
Lijden moet het al verdraghen,
Lijden moet het al verjaghen,
Lijden moet het al vertreen.

Werdt men van de nijdt bedrogen,
Valsch gelastert en belogen?

Lijden neemt het al in't goet,
Lijden moet het alles heelen,
Lijden maeckt het bitter soet.

Lijden acht ick Wereld-haten,
Lijden doet het al verlaten,
Lijden wil geen wraeck van quaet,
Lijden wil geen quaedt, quaedt loonen,
Lijden wil het quaed verschoonen,
Lijden soeckt der zielen baet.

Dickmaels sal de Wereld heelen
Iemands Eer en Faem te steelen,
't Geen de vromen niet betaemt.
Lijden leert de wraeck-lust breecken,

Lijen mijdt het weder-wreecken,
Lijen maeckt dien dief beschaemt.

Wilt ghy werelts-stricken mijen,
Leert voor alle saken lijn,
Lijt, mijt, spijt, en trots verdraeght.
Sluyt u oogen, stopt u ooren,
Laet u door geen lust bekooren,
Die door 't oogh in 't herte jaeght.

Sien ons ooghen quae gebreecken,
Hooft men iemand laster spreekken:
Hooft het, of ghy't niet en hooft.
Sluyt u ooghen door het lyen,
Om 't gesicht voor 't quaed te myen,
Dat tot zonden vaeck bekoort.

Wie ken lijden en verdraghen
Vindt zijn vyanden verslaghen,
Door het lijden hier op Aerd'.
Wie zijn leet met leet wil wreecken
Sampsons-kraght sal hem ontbreecken,
Maeckt by God zijn ziel onwaerd'.

Nogh moet ick hier (door het lyen,
Meerder zonden leeren myen)
Eerst verhaelen klaer en naect:
Hoe wy (door het quaedt geneghen)
Tot onkuyscheyd ons begeven,
Hoe men tot onkuyscheyd raeckt.

Eerst, want wy noch jonck van leven,
Curieus ons gaen begeven,

Buyten order, buyten raet,

⁺ Alles te doorsien, te lesen,

Te beproeven sonder vresen:

Daer d'onkuyscheyd uyt ontstaet.

Herreberghen, tot veel smerten,

So d'onkuyscheyd eerst in 't herte

D'eerste Ionckheyd gepasseert:

Sal men door ontsteecken sinnen

Ydel light geselschap minnen,

Daer men daegh'lijcks by verkeert.

Dit sal ons de weggen toonen,

Plaetsen, midd'len, en persoonen

Ons aen-prijzen (sonder schaemt)

Geyle praetjes, om bekooren,

⁺Augusti: **De onkuyse menschen zijn zonderlingh verlief op dit leven, om hier (waert mogelijk) altijd te zijn. Sy zijn seer verzot tot de personen, die zy natuurlijk ofte vleeselijk beminnen, welck zy dicmael willen zien ende spreken, meynende te blussen den brant van haer ontstekender Natuure.**

Sommige (segh ick) gaerne hooren ⁺
 'tGeen der Eere niet betaemt.

En men raeckt allengskens veerder
 Tot om-helsen, handelen, meerder:
 Dat dan Nigh of Neefje doet.
 Satan sal daer niet ontbreecken,
 Om dat vier voort aen te steecken
 Datter meer uyt volghen moet.

Och! men voelt noch vande zonden
 Geen berou, hoe diep de wonden
 Sijn gepeylt, door waere schaemt,

⁺⁺t Is reght den aert der
Hoere: de onkuysche
handelingh van iemandt toe
te staen, ende als dan sigh
selven met een schijn van
leet wesen te beklaghen, om
door sulcx die ghene te
beschuldighen, met wien zy
haer begeerte voldae**n**
heeft. Maer wie sigh
waerachtigh wil
ontschuldigen ende den
naem van een Eerelijcke
Doghter draghen, sal noyt
ghedooghen ofte toestaen
eenighe onbehoorelijcke
reden van onkuyscheydt,
veel min onbehoorelijcke
handelingh (uyt onkuysche
begeerten ontsteecken) in
dertelheydt te pleghen.

⁺ So verblindt sijn onse ooghen
 Door de Wereld so bedroghen
 Dat men dat maer vriendschap naemt.
 Zonden werden voor gheen zonden,
 Op de Wereld meer gevonden,
 Quaed geloof dat gaet in swanck,
 Gods gebodt men overtreden
 Door de snood' begeerlijckheden
 Die ons houden in bedwanck.
 Comen lusten ons bestryen,
 't Vlees sal om de geest niet lyen,
 Had geleen 't vlees om de geest:
 David soud' noyt in de zonden
 Sijn van overspel bevonden

⁺ 't Ghemeene segghen is
 huyden daegs oorsaeck
 veeler zonden: Waer iets
 bestaen wort 't welck
 onbehoorlijc is men
 excuseert het: 't Is huyden
 de manier, en
 ondertusschen werdt onse
 ziel van de Wereld
 bedroghen.

Met Urias Vrou geweest.

Zondigh wy ons tijdt verspillen:
Om dat wy niet lyen willen,
Als de Wereldt ons bestrijt
Met begeerte tot haer gaven
Woelen wy als Aerdsche slaven
Om het Wereldsche profijt.

Men siet dees en die brageeren,
Opgepronckt met weytse kleeren:
Alles na het nieu fatsoen.
Onreghtvaerdigheyd sal slooven,
Quaed' begeerte, steelen, rooven,
Om een ander na te doen.

Op dat ick niet heel vervreeme
 Van mijn alder-eerst voorneemen,
 Daer ick weder nu na keer.
 En ick sal noch iets doen blijcke:
 Dat ick heel noodsaeckelijcke
 Voort de Wereld haten leer.

* Ouders dickmaels om de Kind'ren
 Groot te maecken, zielen hind'ren:
 Rapen, schrapen in haer Nest,
 Rooven, sloven, woelen, loopen:
 Souden Lijf en Ziel verkoopen,
 Achten 't Werelds voor het best.

Maecken dees gheen swaere wonden
 Aen haer zielen, door de zonden?

***'t Gemeene segghen der
 gieriger menschen is dese:
 Die geen gelt en heeft, is
 niet ge-acht, nochte werd
 niet ghezien by den mens
 Maer ogh, wel te recht seyt
 de Wijse man: Daer en is
 niet ongoddelijcker als een
 gierig mens En ist dan niet
 beclagelijc te sloven om
 gheaght te zijn by den
 menschen, ende Gode te
 vergeeten?**

Ogh! drie-dubbelt dees mis-doen:
 Dat zy overvloedt begeeren.
 Wat kent aers de Kind'ren leeren:
 Als de hovaerdy te voe'n.
 Tot veel lust het hert te trecken,
 Tot veel overdaedt verwecken
 Ons natuur en snood' begheert:
 Ouden gierigh, jongen milde
 Spelen Ruyterlijck den gilde:
 So gewonnen, so verteert.

* Staet een Boom met duysen bladen
 Opgepronckt en fray beladen:
 Kapt de stam eens midden deur,
 Al de bladers sullen dorren,

***De Boom werdt hier
 verstaen den Mensch, ende
 de Bladers Rijckdommen,
 de stam den Eygenaer van
 de rijckdommen, het Loof,
 de Erf genamen. De Doodt
 wort hier verstaen by 't
 Kappen.**

Vele rijcken waenen dat het
 wijselijck is: wanneer zy't
 lof verdienen, 't welc aldus
 luydt: Die Luyden hebbent
 wijselijck aengeleyt, hebben
 haer sober ende nau
 beholpen waer mede zy
 haer rijckdommen
 verkregen hebben ende
 haer Nacomelinghen groot
 ghemaect hebben. In der
 waerheydt het waer een te
 versorgen, nacomelingen
 goedt ende groot Lof waer
 die soberheydt gheschiedt
 om den Armen maer
 Eylaci, 't is beklaghelijck,
 door dien de onnutte
 besparingh van de weder
 onnuttelijck verteert word.

Niet alleen den Boom verporren,
Maer het Loof oock tot getreur.

Ogh! hoe wijs, met malle sinnen,
Werelds kind'ren, Wereld minnen,
En verbreyden Satans rijck,
Om den Babel te vergrooten,
Die te recht ghehaet, verstooten,
Dient te sijn noodsaeckelijck.

Haet en Nijdt is ons van noode:
Om begeerlijckheyd te doode,
Traegheyd in het Aerdsch gewoel,
Maer men siet contrary beuren.

Ogh! ick sorge voor u treuren,
 Die u maeckt des Werelds Boel.
 Ogh! hoe loopt men, en hoe slaeft men.
 Ogh! hoe woelt men, en hoe draeft men
 Om 't vermaledijde goet.
 En hoe traegh (waerd te bekermen)
 Om Ierusalem te beschermen,
 Daer 't ons al van comen moet.
 Menschen die in goede saecken ⁺
 Altijd wtstel weet te maecken
 't Goedt-doen tot een ander dagh.
 Soud' ick nou wat goeds gaen hooren?
 Neen: mijn comt wat aerts te voeren,
 Dat het mijn niet beuren magh.

⁺Wereldsche begeerte zijn
 verhindernisse van veel
 deughden.

⁺ 't Is in't loopen niet gelegen:

Want wy weten wel wat weghe

Dat ons God gebiedt te gaen.

Godt kent hert, en mijn gedaghten.

Want het magh mijn nou niet waghten,

De wil neemt God voor 't werck aen.

Menschen! moght ick met mijn traenen

U beweghen, door vermaenen:

Ick schreef met een traenen-voght,

En ick soud' mijn willigh voeghen

Om u leeren te vernoeghen:

Dat vermanen baten moght.

⁺Werd't den Mens somtijds
van de geest tot eenighe
deughde (profytelijck voor
de ziel) aangedreven, te
weten: om Gods woort te
gaen hooren, ofte den
Armen met een Alomis te
gedencken de wereld sal
onse begeerte wederom
ontsteeken, *ende* voor
oogen houden: Och dat
magh mijn nu niet beuren
om te Kercken te gaen: Ick
heb wat anders te doen.
Soud ick wat om Gods wil
geven? neen. Ick moght dat
selver gebreck hebben:
Onse lieven Heer weet dat
mijn hert goet is, *ende* die
salt hert voor de daet aen
nemen. O kranck
vertrouwen der Menschen.
O Wereldt,
Noodsaeckelijck te haten.

Maer ick wil niet verder praten:
Als de Wereld leeren haten.
Die 't behaeght die neemt het an:
Dat ick leer de Wereld haten,
En noodsaeckelijck verlaten;
Daer weet Godt de oorsaeck van.

Het geschiedt niet sonder reden:
's Werelds overdaedigheden
Porren my tot dit bedrijf,
Door een walging van de zonden
Ben (noodsaeck'lijck) ick verbonden:
Dat ick van 't noodsaeck'lijck schrijf.

Sijnder daeg'lijcks jonge sinnen,
Die haer voeghen tot het minnen;

't Eerste dat men vraghen sel:
 Ken hy na de Wereld leven,
 Heeft zy duyten mee te geven,
 Isser gelt, so ist al wel.

+ Dickmaels in die selfde saecken
 Sullen't and'ren anders maecken:
 Een die liefd' op deughde bout,
 Soo't hem maer gebreeckt aen Schijven,
 't Hylick dat sal aghter blijven,
 Om een handeken vol Gout.

Wijsheyd sal men sott'lijck laecken,
 'tGelt ken wijse zotten maecken,
 Niemand zot, als die niet heeft.
 Wijsheyd (sonder gelt) verschoven,

**+De rijkdommen en sullen
 niet baten in de daghe der
 wraecke, maer de
 reghtvaerdigheyd verlost
 van der doot. Prov. 11.
 Cap.**

't Geld gaet nu de deughd' te boven,
 Hoe ondeughdigh dat men leeft.
 Ontwaeckt (o Mensch!) ontwaeckt, 't is nu geen tijd om slapen,
 Nogh om geen twistig slijc van silver, gout te rapen,
 'Daermen verkeert om wroet, en list bedrog ist recht
 Dan gruwel hovaerdy blijft 't ende van't gevecht,
 Subtjle lists gebruyck van yd'le Werelds-kansjes,
 Springht (door een quaed ghewoont) aen avereghtse dansjes,
 Waer het bekoorlijck spel van onse quaed' begeert
 (Door liefde van het gout) in wellust meest brageert
 Doch buyten maets bestec, en met verkeerde treden
 Van herts-toghts sinn'lijckheyd, door qua geneeg'lijckheden.

Wie leeft in overdaedt, en in een pomp van praght
Wordt voor de Wereld groot, voor Gode niet gheaght.
't Herdencken van het quaedt om-spit somwijl de herten,
Het reyn gemoedt (door kennis) voelt onghewoone smerten.
'Wie sal een vuyl bejagh gebruycken tot de zond,
En sonder p'rijckel van ziels doodelijcke wond:
'tIs beter datmen't oor verstoppt, de oogen sluyten,
Op dat de togten vuyl selfs voor haer deuren stuyten.
Wie leefter mannelijck so kinds in sijn verstandt
Die niet weet dat het vuur (die't aan-raeck) smert met brandt?
Wie leefter doch so sleght, die niet en ken bedencken

Dat Waters overvloedt het leven smoort, door 't drencken?
Wie sach noyt: als een kaers een koele blaes vernam
Dat hy sijn licht verloor, door't blussen *van* sijn vlam?
Wie weet niet als een vlam van't vuur is opgedreven
Sigh daer in went'*len* wil, hem schadigt an het leven?
Wie weet niet als een boom ter neer getrocken wort
Dat al sijn groene Loof verwellict en verdort?
Somma: 't is haest ghenoegh tot een bewijs gheschreven.
Wie dat vergif gebruyct, vermoord sijn lijf en leven.
Soo gaet het met de zond': de zond' streckt tot verniel
(Gelijck een stercke pest, of kancker) voor de ziel.

En wie sich dit niet wil gaen stellen selfs voor oogen
 Die wil moet-willens sijn aen lijf en ziel bedrogen.
 Bedrogh is hatens waert. Doch huydens-daeghs het gaet:
 Die geen bedrog en mint, die lieft geen hoge staet.
 Hoe! wert dan hooge staet door snood' bedrog verkreghen,
 By die door eygen-baet sijn tot bedrogh genegen?'
 Staet-sucht regneert so streng, dat een gemeene Man
 Tot hoogheyd vlieghe wil, schoon dat hy niet en can,
 't En zy door maght of list, die Staet-suchts-lust op-hitsen,
 Dat zy beklimmen willen gebiedens hoogste spitsen

Waer toe de list ons brengt. Wat sal ick seggen, ogh!
Men vliegt na hoge staet met vleugels van bedrogh.
Gaet heb-lust niet in swang, met avereghtse treken?
En is begeerlijckheydt met yver niet ontsteken?
Dat heb-lust (door begheert) in snood' bedrogh, en quaet
Op't alder-uyterste tot baren swanger gaet.
Wat sal ick doch (o Mensch!) u meerder blijcken late
Als dees, om't wereldsche noodtsaeckelijck te hate.
Op dat mijn Pen nogh meer tot meer gebreecken comt,
Die ons te haten sijn: Wat gaender al vermomt
In schijn van ware heyl, die God schijnen te groeten,
Maer hebben (so men seydt) de nicker by de voeten,

Haer woorden Heunigh-soet, als Engels van gelaet,
 In't af-sijn bitter roet, door valscheydt in der daet.
 Een Goddeloos gespuys die so het quaet verbloemen
 Dat haer schijnheyligheyd waer schijnt door 't Heyligh roemen,

+ En in haer's naesten oogh alijdt den balck sien,

+ De balck van gebreck, maer in haer eygen gien,
 Draghen Zoili saeck, waer in zy de gebreecken
 Die zy van and'ren sien in-proppen ende steecken,
 Die zy (so hier, en daer) verspreyden overal,
 Met een gevalschte tongh van labben en gekal.
 Wie weten wil wat quaet uyt tonghen is geresen
 Gelieft Erasmi Boeck eens van de tongh te lesen:
 Hoe schaed'lijck dat zy is, sal hy daer klaerlijck sien,

+**Mat. 7.**

+**De Ouden stellen, dat Zoilus een groote Tassche voor op zijn Borst droegh, waer in hy de ghebreecken van andere menschen stak, ende een cleyn tasken op zijn rug, waer in hy zijn eygen gebreken vulde, tot bewijs: dat hy altijd ander luyden haer gebreken int oog had, ende de zynen nimmermeer.**

Om veele schade (noodigh hatende) te vlien.
O Menschen! leert (ghelijck ick voor verhaelt heb) haten
Noodsakelijck de Wereld, de Wereld te verlaten.
In't kort; wat dat men by de Wereld sal verstaen
Heb ick u (na mijn maght) hier voor gewesen aen,
Schriftuurelijck bevest, met redenen bewesen,
Soo't u vergeten is, vernieut het door't her-lesen,
Waer door ghy claerelijck den inhoudt sult verstaen
De Wereld leert het ons noodsaeckelijck versmaen
't Geen God (door Moyses) heeft Israel voorgelesen
Want ick God heylig ben, sult ghy ooc heylig wesen
En wachten u van 't gheen de Wereld ons aen-biet,
Tot schade vande ziel, het lighaem tot verdriet,

Dat's levens hovaerdy: begeerlijckheydt der oogen,
Begheerlijckheydt des vleys, waer door men werdt getooghen
Tot lusten van de zond'. Maer 'tGoddelijck vermaen
Leert ons God-heylich sijn, de lust te wederstaen.
Men siet om Aerdsche lust, om overvloed'ge hoopen
Van silver ende goudt so menn'gen ziel verkoopen.
Verblinde herten! door't bedrogh van qua begeert,
Die nimmermeer vernoeght, maer lust tot meer vermeert:
Slaet eens u oogen op, en wilt doch eens te degghen
De dagelijckse loop der tijden over-wegghen,
Neemt kennis en verstand in u op-merck te baet,
En siet een watter in de wereld omme-gaet.

Comt Gods reghtvaerde straf op ons niet alle dage?
 Versoeckt de Heer ons niet met alderhande plagen:
 Krijgh, Oorlogh, dieren tijdt, benautheyd en ellent?
 De waerom (acht ick) is een yder wel bekent.
 Moght iemandt d'orsaeck noch van dees in twijffel leggen,
 Hy treed' in sijn gemoet, conscienci sal't hem seggen
 Of iemand waer so plomp dat hy't niet kost verstaen
 Ick sal't hem met mijn pen wel klaerlijck wijsen aen:
 't Geschiet om onze zond', waer meed' wy Godt bedroeven,
 'tGeschiet om onse zond' dat wy Gods straffe proeven
 'tGeschiet om onse zond', dat wy met ongedult
 Beweenen onse smert, 't is onser zonden schult,

De herten, door begheert, doen vaeck de tonghen lieghen,
En leugens met bedrogh veel herten weer bedriegen,
Moet-wil heeft ruyme toom, en rent van 't reghte spoor,
Vermaning tot de deugd heeft heden geen gehoor:
Wie heden 'tquaed bestraft, moet straffe daerom lijden
Men dwaelt van 't reghte spoor, men loopter los bezijden,
Men is met lof gedient, schoon datmen schand begaet
Rijckdom wil anders niet, als dat haer mede gaet,
Schoon dat de daedt getuyght haer wercken te misprijzen,
Sy willen dat men haer sal valsche Eer bewijzen:

Ia 'taldersnoodste quaet, dat vaeck een rijckert doet
Sal een pluymstrijckers tongh duyden tot alles goet.
Men sal om eygen-baet (door gierigheyd gedreven
Met loose vleyery) ootmoedigh sigh begeven
Onder der rijcken maght, om Wereldlijcke Eer,
En eeren daerom meer den Mens als God den Heer.
Is staetsuchts sieckt so groot? Och ja! Den mensch verkeerlijck
Is tot het Aerds veel meer als't Hemelsche begeerlijck.
Maer agh! den Mensch is so van aert:
't Gheen hem de meeste vreughde baert
Daer is hy 't minste toe genegen,
Hy draeft, hy slaeft, hy woelt, hy wroet,

Na hooge staet, om ghelt en goet,
Daer niet als sorgh in is gheleghen.

Want als men 't wel en wel doorsiet:
Sijn Werelds-lusten gheen verdriet?
Hoe schoon zy toonen voor de ooghen.
Teelt Werelds-vreught geen bitterheydt
Wanneer de ziel van 't lighaem scheydt?
Waer door der menigh zijn bedroghen.

De Mensch hier op der Aerden leeft
So lang hy ziel en lighaem heeft,
Staet hem te sorghen voor dees beyde,
En wat van beyden meest behoeft
Hy by zijn selven eens beproeft,
Met een opmerck'lijck onderscheyde,

Ick segh soo veel de geest het vlees te boven gaet,
 Dat so veel meer voor 't een als 't aer te sorgen staet

Want als de ziel van 't lighaem scheydt,
 Haer wesen blijft in eeuwigheydt.

Dies moet ick eens mijn selven vraghen:

Voor wie van beyde dat ick meest
 't Verganck'lijck lighaem, of de geest
 Ben schuldigh sorghe voor te draghen.

De ziel aght ick het meeste waerdt,
 Om dat het lighaem rot in d'Aerdt,
 Dies doolen zy in haer begeeren,
 Die om't genot van Werelds Eer
 De Mensch ontsien meer als haer Heer,
 Haer zielen, en God selfs onteeren.

Maer 't overheert gemoedt van tijdelijck gewin
 Drijft ware kennis strack uyt onse goede sin,
 Schoon dat wy in de geest het beste deel bespeuren
 Liefd' tot het tijdelijck acht al de rest maer leuren,
 En blaest ons in het hoofd: het staet de leught niet vry,
 'Te leven na de geest is viese vasery.
 De swacheydt van de leught vermagh niet te doen vlieden
 De soetigheden die de lusten ons aenbieden:
 Mijn Ioncheyd is te swack tot sulcken swaren last,
 Ogh neen! dat voegt my niet, daer is te veel an vast
 Soud' ick versmaen de Eer van't Wereldse vermogen
 Hoe soud' 'tbegeerlijc hert dat toestaen of gedogen?

Soud ick mijn groote magt van adels stam en bloet
Mijn rijcdom en mijn haef vertreden met de voet,
Waer door ick ben ontsien, waer door ick alle dage
Eerbiedigh word ge-eert, by hooghen als by lage.
Ick heb al wat ick wil, al wat ick denck, ick doe,
En wat mijn lust begeert, brengt my 't vermogen toe
Soud' ick dat (om de geest) verspillen en verlaten?
Wegh, weggh, 'tis sotterny, het sijn maer malle praten.
Wat isser meer ellend, wat isser meer verdriet:
Te geven d'Armen 't goet, en houden selver niet?
Wat is hy doch ge-acht by treftighen en rijcken
Die altijd anderen moet in de handen kijcken?
Wat isser meer ellend' als slaef en Onderdaen
Gehoorsaemlijck te dienst van anderen te staen?

Wie heeft al wat hy wenst, die magh na lust gebiede
Die werdt ge-aght, ge-eert, ontsien by alle Liede.
Hy doolt die anders zeyt. Veel beter ist dunct mijn
Gedient te worden als een Dienaer selfs te sijn.
Wie weet hoe lang de tijdt ken reken onse jaren,
Het hebben valt dan soet, men moeder wel of varen,
Men maeckt my aers niet wijs, ick neem niet anders aen,
Ick sie wel watter om het goedt al wert gedaen.
Niet heeft ons Heere God geschapen op der aerde
Of hy heeft alle dingh gemaect elck na sijn waerde
Tot een gebruyck voor ons, 't ghebruyck dat staet ons vry
Van alles dat God schiep, elck ding na sijn waerdy.

Om dat het schobbig Vee sijn lusten sou becomen
Schiep God tot haer gebruyck rivieren ende stromen.⁷
O werelt! wat maect ghy der menschen kind'ren wijs,
't Is waer, voor honger heeft de Heer verleent de spijs
En voor de vaeck heeft God tot een gebruyck gheschapen
De naght, tot lieve lust, om rustelijck te slapen.
God heeft het al ghemaect. Maer dat ghy 't reght verstaet:
Sijn overvloedigheyd wil noghtans middel-maet,
Want dat ons Godt verleent in overvloed sijn zegen
Dat staet met oordeel by ons selfs te overweghen,
Of dat geschiet om die in overdadigheyd
Te bruycken na ons wil. Hoort wat d'Apostel zeyd:

Geeft God u spijs en dranck, tot voedsel van u Lede,
Kost, kleeders hebbende: danct hem en sijt te vrede.
Geeft Godt de Heer u meer, Schriftuur bewijst met reen:
Wy sullen 't overschot aen d'armen milt besteen.
Waent ghy dat God de Heer ons geeft na onse lusten
Het gulde Ledicant, om dertel in te rusten?
Ghy doolt, gewis ghy doolt, indien ghy sulcx vertrout
En 't is quaet fundament daer sulck geloof op bout.
Ick coom nogh eens tot u, die self u wijs keunt maecken
Dat het maer fabels sijn: de Wereld te versaecken,
Maer acht het groote eer, als u 't geluck geschiedt,
Dat u Fortuna milt haer hooge gaen biedt,

Waer op ghy trotst met maght, gelijk als groote Gode
De kleyne te gebien, met dwang van u gebode.
De wet van uwe wil wel wou dat ieder man
U eerden als een God, u maghten baden an.
Trots beeldt u selver in, door hovaerdijs vermeten
Datmen u hoogheyt hoort een aerdsen God te heeten.
Verdoolt, verblint verstant, inbeelding al te slecht,
Wat sult ghy sijn wanneer ghy comt voor 't hooghste recht?
Hoe salmen dan een Boer of Coning onderscheyde?
Wie sal den Adel daer met praght ten Hove leyde?
Wat voordeel sal daer meer sijn voor een vorst of Graef
Als voor een Bedelaer, of d'alderminste Slaef?

Veel die met Lasaro op Aerden zijn vergeten
Sullen in Abrams schoot met Lasaro zijn geseten.
Veel rijcken (so ick sorgh, niet dat ick oord'len kan)
Sullen in armoed' zijn oock met den Rijke-man.
Om dees te wederstaen, tot voordeel onser zielen:
Laet ons ootmoedigh in den Tempel neder knielen
Van een gebroken hert, en offeren gebeen,
Met een oprecht berou, en innerlijck geweent,
En storten stroomen uyt van bracke water-plassen,
Om ons onreyn gemoedt met tranen af te wassen.
Laet ons met vast geloof vertrouwen in den doodt
Die Christus heeft geleen om onse zonden snoodt.
Laet ons met goet op-set oock dooden en doen sterven

De zonden, die de ziel (gelijck een Pest) verderven.
Laet ons tot Christum gaen belijden onse zond,
Verlaten 't oud' misbruyck, en maken nieu verbond
Om al 't voorgaende quaed, om alle quade dingen,
Waer in voor desen wy ons vaeck te buyten gingen:
Insonderheyd al 't geen ick vooren heb verhaelt.
Leert oock aen mijn vermaen, die altijd schrolt en smaelt,
Met lasterlijke schamp u naesten te bestrijden,
Leert (segh ick) u voor't quaedt van't schamper schieten mijden,
't Geen niet als wraeck en teelt: Een onverstandigh Man,
Schoon hy onschuldigh is, treckt hem u schempen an.

By wijsen sult ghy noyt met schempen lof verkrijgen
Schoon ghy op wijsen schiet, wijsheyt sal stille swijgen
En maken u beschaemt. Dus is de beste vond
Te snoeren uwe tong, te houden uwe mond.
Maer om 't voorgaende quaet, om alle qua gebreken
Laet ons met waer berou al dese dingen wreken,
Versmaden wellust seer, de hovaerdy vertreen,
Om onse naecte ziel met deughden te bekleen.
Laet ons voor hovaerdy ootmoedigheyd verkiesen,
Laet ons het eeuwigh niet om't tijdelijck verliesen,
Laet ons de trotsche praght van't sterffelijcke vleys
Betoomen door de geest, ontseggen haren eys.
Voor blijde wellust laet ons droeve traenen storten,
Ons leven loopt ten endt, ons dagen die verkorten.

Ogh! Broeders na dees tijd sal comen eenen dagh ⁺
 Dat niet geschieden sal 't geen nu geschieden magh
 Begeeft u hert tot haet, want haet is ons van noode:
 Om de begeerlijckheyte des wellust te doen doode.
 So men voor desen heeft sijn 's levens tijd geleyt,
 Wellustelijck geleeft, in overvloedigheyt:
 Laet ons dat wederom vergoeden in dit leven,
 Den Armen mildelijck van onse rijckdom geven.
 Wat wy nogh hebben meer (door lust) in zond' bestaen,
 Laet ons dat leeren nu waeraghtelijck versmaen.
 Laet ons ootmoedigh neer gaen knielen voor de voeten
 Ons Scheppers, en ons Heer, ons Prins, ons Coningh groeten,

⁺Augusti: **Broeders, so wy
 gelooven datter een oordeel
 sal wesen: Laet ons wel
 leven op dat wy niet
 qualijck en sterven, want
 nu is het den tijdt der
 barmhertigheydt, en dan
 sal't den tijdt des oordeels
 wesen.**

Nu met'een nieu verbondt doen af-stand van het quaet,
Het geen noodzakelijck moet zijn tot Werelds-haet.
't Geen ons de liefde Gods wil gunnen al te samen,
Tot heyl van ons ghemoedt, der zielen wel-vaert, Amen.

Ghedenckt te sterven.

EYNDE.

Toe-Gift, Tot Lof van den auteur.

Daer sweeft in onse tijdt een vier gevlerckte Faem,
Verscheydt haer vier in twee, daer rust een ieders naem.
Den een die soeckt Pernas, den ander Phlegeton:
Het daelen na om leegh, het klimmen na de zon,
Maeckt vry een groot verschil: d'een ciert haer met de Nijt,
Den ander met de Deught, de Nijdigheydt tot spijt:

Den een die leydt en wrockt staegh met een wrijtend' hart,
Dat nimmer is gerust, maer altijd leyt en wart,
Den ander leeft gherust, en ciert haer met het wit
Van waerheyds-blinckend' kleedt: ach! tusschen dat en dit
Is al te groote keur. Ons Dichter in sijn Dicht
Die haet de duysternis, maer mint het suyver licht;
Des wat hy hier voorstelt, en in-grift op't Papier
Dat kan een blindt verstandt doen branden in het Vier
En lichten in de Deught, en geven Liefde stee
In 't binnenst van't gemoet, die bouwet vaste vree.
Comt u de swarte Nijdt veel logens stellen voor,

Soo roept haer Faem tot spijt: Ick gheef u gheen ghehoor.
Ick segh u voor het best; indien ghy met u oogh
Na deghdens famam siet, so siet altijdt om hoogh.
Of mint ghy't meest,
Of dat ghy't haet;
't Is, so ghy 't leest,
U altijdt baet.

FINIS.

J. Krul

Amstelsche Linde. ofte 't Hof der Nimphen.

Veel pochen op 't vermaeck, en 't schoon van Linde-pracht,
Maer d'Amstel bralt met pronck van't Maeghdelijck gheslacht.

Den Drucker.

OP-merckende Leser, en Kunst-lievende Sangher: de aerdigheydt van dese Amsteldamsche Linde, die my sonderlingh gheviel, ende 't aendringhen van eenighe Liefhebberen, die (wetende dat de selfde onder my berustede) niet op-ghehouden hebben de vorderinghe desselfs tot den Druck, beweegden my nu V. L. de selve ghemeen te maecken, neffens dit stightelijck Tractaetgen, wereld-hatende Noodsaeckelijck. Het sal mogelijk eenige mishaghen, dat soo verscheyden Materyen t'samen ghevoeght worden, d'Autheur daer inne bedenckende, maer die sullen weten, dattet buyten zijn ordre geschiet is: Die moghelijck 't selve niet toe-ghestaen, maer liever ghehadt soude hebben dese Linde

in zijn leught so cierelijck t'saemen ghevloghten, noyt aen den dagh ghekomen waere: Niet om datse in haer selven onstightelijck zijn, tot lichtvaerdigheydt leyden, ende 't VVereld-haten recht en-teghen zijn, als wel om dat hy 't stightelijck boven al bemint, daer inne hem alleen nu soeckt te benaerstigen; jae hem selven (so het schijnt) qualijck daer in ghenoegh doen can. Dit niet teghenstaende, hebbe my verstout dese verscheyden (ick seg verscheyden, ende niet contrarye) Materien by een te voeghen: Vertrouwende d'Authour, en alle Kunst-beminders, sullen ghedencken, dat zy oock jongh gheweest, ende goedt behagen in dese en diergelijcke aerdighe (de leught in't ghemeen lievende) Liedekens en Dighen ghehadt hebben, en my alsoo verschoonen. Die traghte niet alleen de Oude, maer oock de jonghe leught met Eerelijck vermaeck ten dienste te zijn. Vale.

J.A. Calom.

Aen de Amsteldamsche nimphjes.

TRotsche Nimphjes, soete Meysjes,
Wie weet hoe veel duysent reysjes
Dat mijn sinnen, en mijn gheest
T'samen twistigh sijn geweest:
D'eene wou u Lof beschrijven,
D'ander wou 't soud' achter blijven.
Dus had ick een langen tijdt
By mijn selfs een groote strijdt.

Om u deughden af te maelen,
 Wou de gheest steeds eenigh dwalen,
 't Geen de sinnen rieden of.
 Plompert, ghy sijt veel te grof.

⁺ Laet ervaren geeste schrijven,
 Laet Poëten sulckx bedrijven:
 Icarus hem self bedroogh,
 Hief zijn vleughels al te hoogh.

Ken u Phaëton niet leeren
 Van u voornemen te keeren,
 Als hy Phoebi Paerden rou
 Voor de waghen mennen wou.

⁺Doort exempel Icari werdt
 ons voor ooghen ghehouden
 niet te doen 'tgeen boven
 ons vermogen is, want als
 de selfde ten Hemel wilde
 vliegen *ende* zijn vleughels
 met Was gehegt zijnde,
 door de hitten des Zons
 smeltende, is neder
 gevallen, ende door de
 baeren der Zee zijn leven
 verloren.

Wegh met al u sotternye,
Met u viese vaserye.
Kiesche sinnen, houdt een maet,
't Spreeck-woordt seydt: te veel is quaet.

Wegh, gaet wegh verdoolde sinnen,
Laet de geest met lust beginnen
Desen Lof te vanghen an,
Doen ter eeren 't geen hy can.

't Swack vermogen (goeder trouwen)
Sal an my ten goeden houwen,
Tot op een bequamer dagh
Als de geest eens beter magh.

Soete Nymphjes, soete Dieren
Comt door dese Linde swieren,

Daer ick heb (na mijn verstant)

Minne-deuntjes in gheplant.

Minne-bloempjes, minnaers klaghten,

Minnaers minnende gedaghten:

Sijn de Telghjes, en de Blaen

Die aen dese Linde staen.

't Sijn geen bloempjes, 't sijn geen roosjes;

Maer het sijn beschaemde bloosjes:

Die men (na een langh gevry)

Krijghen, door u veynsery

Als ghy vriendschap schijnt te toonen;

Min met wedermin te loonen,

Amsteldamsche soete Rey,

Schoone bloempjes veelderley.

Geestigh in u soete koutjes,
 In u veynsen vry wat stoutjes,
 Toont u mee-ly Minnaers smert
 Tot ghy weet de grondt sijn's hert.

Dan comt ghy u lust verleenen,
 Schept u vreught in blaeuwe scheenen.
 Plompert, die hem sulcx beklaght
 Als't die lieve Nymph behaeght.

Weet ghy wel als d'Haege-dooren
 Schoone *Bloempjes* stelt te vooren;
 't Plucken staet de wille vry,
 Maer dit p'rijckel isser by;

Als men 't Bloempje af wil breecken
 Scherpe Doornens, d'handen steecken.

So men dickwils onbedaght
Plucken wil met domme kragt.
Even gaet het in het Minnen,
Leert in tijds u wel versinnen,
Vreest ghy voor een blaeuwe scheen:
Ionghmans, mint niet sonder reen.

Tot de Ionck-vrouwen van Amsteldam.

Cieraet van Amsteldam, Goddinnen van het Y,
Die menigh Minnaer plaeght met soete Heerschappy:
Ick soeck gheen ander spoor voor dit-mael te betreden,
Als daer u gunst van my magh werden aengebden.
 Ay! lodderlijck geslaght, die met een soete vreught
 U tover-kunstjes weet te pleghen aen de Jeught.
Fonteyntjes van de Min; als ick de lieve straelen
Sie uyt den Hemel van u hooghe voorhooft daelen,
 Met Goddelyck gelonck, soet gluren hier en daer,
 Myn hert en myn gedaght die dwerlen door malcaer,

Mijn hert (ick weet niet hoe) gevoelt veel vreemde treecken,
 Die mijn gedaghte u stracx ontroeren en ontsteecken.
 't Gedaght is niet gerust, al eer het heeft betraght
 De oorsprongh myn's gequel, de eyghenschap uw's maght.
 Ick speur (na lang beraed) in't Dool-hof mijnes sinnen
 Dat het spruyt uyt een treck van lieffelijcke Minnen:
 Door 't loncken uw's gesicht, en vriendelijcke treckjes,
 Voel ick mijn menighmael ontsteecken soete beckjes.
 Santinnen voor 't geslaght, dat liever met een Vrou
 Als werelts Monarchy ter wereld brallen wou.
 Goddinnen voor die gheen die daghelijcks gebeden
 Op-offeren (om 't soet van u bevalligheden)
 De lodd're Schuym-Goddin, 't Cypresse blinde VVight,
 Dat menigh hert ontsteect door 't gluuren uw's ghesicht.
 Amstelsche Linde groen, Bataefsche schoone Bloemen
 U maghten doen mij u pen van uwe glory roemen.
 Ick stel u Nymphjes voor de Minnaers al-te-mael,
 VViens herten (neffens 't mijn) ick claerelijck verhael,
 Ia yder hert dat in een Minnaers-kluysje woont,
 Vervrolijckt, als u schoone Linde sigh vertoont,

In't soetste van u tijdt, dat's in u jonghe Iaren.
 Roem van den Amstel, die so menigh terght te sparen,
 Door't aensien uwes Ieught, om uwe teere schoot
 Te proncken (Linde soet) met suyv're Roosjes root.
 VVaer isser keurigh hert dat curieus wil Minnen?
 VVaer isser beter slagh van Nymphjes of Goddinnen?
 VVaer isser soeter Rey van alderhande soort?
 Geen plaets, als d'Amstel daer het Lof van toe-behoort.
 Mint iemand schoon gelaet; wil iemandt schoonheyd vinde;
 Hy gae van stam tot stam, door d'Amstellandsche Linde.
 So iemand minnen wil volmaecktheydt en waerdy,
 Hy minn' alleenelijck de Nymphjes van het Y.

Op d'Amsteldamsche linde.

Amstel, Y, Dam Schutters Schans;
 De gulde Schuym-Goddinnes Krans
 VVordt op-ge-offert voor de Jeught,
 De Nayaden met rijcke vreught
 Die dammen aen de groene Bruyt,
 Daer d'Amstels Susters 't soet gheluyt
 Uyt-queelen in dees Linde groen;
 Ick wed u Nymphjes om een soen
 So Venus brack de Schutters Dam
 Dat Amstel, Y te samen quam.
 Maer comt den Hooren-blaeser voort,
 So sluytse flux haer houte poort.
 Blaest niet met kracht Tritonis Kint;
 Maer met een lieflijck deuntje mint.
 VVie vryen wil met hart geweld
 VVort (eer hy't weet) ter neer gevelt.

A.S. M.D.

Liedeken,**Stemme: Verdwaelde Coninginne.****Herder.**

BAtaefsche Veldt-Goddinne,
Om wien ick met gheklagh
En vrugteloose Minne
Verslyt so menighen dagh.

Herderin.

Ey, Herder swyght: Myn aenschyn kryght
Een bloosje, door u boerte,
Myn hert ontsteeckt
(Door 't gheen ghy spreeckt)
Myn zieltje met ontroerte,

2.

Herder.

Hoe keunen u ghedaghjes
 Vermoeden sulcks op myn:
 Dat ick in Minne-claghjes
 Beveynst, en valsch soud' zyn.

Herderin.

't En waer niet vreemt, want men verneemt
 U loosheyd alle daghen.
 't Is maer in schyn
 Dat ghy an myn
 U weder-min comt vraghen.
 3.

Herder.

VVanneer hebt ghy 't bevonden
 (Verwaende Herderin)
 Dat ick tot eenighen stonden
 Geveynst heb in myn Min?
 Kyckt na myn Vee,
 Myn Geytjes mee,
 Die om haer Herder treuren.

Herderin.

So Herder ghy, niet spot met my
 Sal u myn troost ghebeuren.

4.

Herder.

So laet my dan de tipjes
 (Die 't hert hebben ghewondt)
 Van u Corale Lipjes
 Bedrucken met myn mondt.

Herderin.

Saght Herder hout:
 Niet al te stout:
 Te veel laet 's herten rust niet.

Herder.

Ick bender veur,, En moeder deur;
 Te weynigh boet den lust niet.

5.

VWie soudt ghy door het vleyen
 Van u beleefde tongh
 Niet weten te verleyen,
 Hoe seer haer strafheydt dwongh:
 U gheest verweckt,
 Tot Liefde treckt
 Met soete brandt der Minne.
 So veynst gheen meer,, Boet myn begheer
 Uytheemsche Veldt-Goddinne.

Liedeken,**Stemme: Soo 't begint.**

Ick klaegh, ick treur, ick quijn,
Ick wentel in gheneught;
Mijn blijdschap is mijn pijn,
Mijn droefheyd is mijn vreught:
Om dat de Liefd' mis-haeght
De overbrave Maeght.
Die ick min, die ick mien,
Die ick vley, die ick dien

Met hert, ziel, en ghemoedt,
 Die zy met hoop van gunsten voedt.
 2.

Met droefheydt ick bedenck
 Dat Rosemond haer veynst,
 Door't lonckende ghewenck,
 't Gedaght weer blijdschap peynst:
 Dat zy van herten meent
 't Geen 't wesen my verleent.
 Maer wat ist:
 TORES mist
 Tijdt en stondt, Rosemond
 Te smeecken om haer gunst,
 En soete Minnens-tover-kunst.

3.

U goude lockjes blondt,
U schoon gekrulde haer:
Krult (o mijn Rosemond)
Als of het Goudt-draed waer.
Mijn over-schoon Princes,
Ziels-keurighe Vooghdes:
Die ick aght, die ick Eer,
Die ick wensch met begheer.
Waerom ontseght ghy schoon
Mijn gaven, u Lief aen-gheboon?

4.

Mijn trouwe dienst als Schat
Ick offer aen't Altaer

Daer menigh Minnaer badt,
Boots ick al claghend' naer.
Na-claghende, 't hert weent,
Dat ghy mijn gunst verleent,
Die de Min, o Goddin,
Mijn betoont, sal gheloont
Werden (brave Maeght)
Na dat u eyghen lust behaeght.

[So drae de Zon]

Stemme: Weest Nymph ghegroet.

So drae de Zon
 Sijn hoofd begon
 Te steecken uyt het hoogh ghebou
 Daer hy Aurora cieren wou:
 Nam ick voor myn,
 Al eer de Sonne-schyn
 Sijn straeltjes op de Lommer spreidt
 Te gaen daer **Lerinde** Schaepjes weydt:
 Mijn ooghjes die saghen niet als ellendt
 So haest ick het Bosje maer quam omtrent,
 Dicht by het Beeckje (o droevighen dagh!)
 Al sughtende daer **Lerinde** lagh.
 En riep vast uyt
 Met naer gheluyt:

VVaer vlucht myn Lief Amyntas heen?
 't Is teghen wet, teghen Eer, teghen reen.
 D'onnoose'le blaen,, Die aen de Lommer staen
 Die sullen sijn tot een verwijt
 Van u ontrouw'heyd, t'mijnder spijt.

Amyntas, Amyntas (was al dat zy riep)
 Vermoght ghy te vlugten wanneer ick sliep?
 Omringelt, becingelt met Telghjes groen,
 Hoe meught ghy **Lerinde** die ontrou doen?

Na dit gheklagh

Amyntas sagh
 Sijn Veldt-Goddin met vrees belaen
 Is weder by haer sitten gaen:
 En heeft met lust,, Gesoent, gekust,
 Gewentelt in het ruyghe gras,
 't Scheen dat het spel op't soetste was.
 Ey! moordme niet, moordme niet (riepse) myn Lief.
 't En salje niet schade, 'k ben schelm, noch dief.

Lerinde, Lerinde (**Amyntas** sey)
 Mijn Lammertjes grasen in Klaver-wy.

[Iuffrou u leught]**Stemme: La volage.**

IUffrou u leught
(Begaeft met hooghe deught)
Ontsteect mijn ziel dickmaels met vreught:
Als ick aenschou
De schoonheyd van Me-Vrou
So ben ick weer in sware rou:
Dat ghy, op my te trots u soet gelaet
Met wreedtheydt slaet, Goddin,
Daer ic u ongeveynst met goeder herten min.

En u altijd
Gedient heb en gevrijdt,
Ey! Schoone, waer toe dese spijt?
Seght eens voor my
Dus obstinatigh ghy
U strafheyd toont met Heerschappy?
Wat quaet, wat smaet heb ick betoont aen u
Dat ghy so schu, voor mijn,
So bitter, en so wreet op u Dienaer kent sijn?
Of ist Goddin,
Dat u verkeerde sin
De rijckdom meer acht als de min,
Om 's Werelds staet
Getrouwe min verlaet,

Die alle schat te boven gaet,
Neemt acht, wat magt, getrouwe minne heeft
Wat vreught zy geeft op Aerdt,
Daer zy in lieve lust veel soetigheden baert.
Maer d'overloedt
Van 's werelts schat of goedt
Dickmaels veele twisten voedt:
Want rijckdoms kraght
Voedt trotsheyd op haer maght,
Niemant diensten waerdigh aght,
Iuffrou, ick hou het alder-ongesienst
Bequaemst ten dienst, dunckt mijn,
De rijcke sijn gewent geen dienst: gedient te sijn.

Maer min met deught
Teelt d'aldersoetste vreught
Die ghy Nymph bedencken meught.
En matigh goedt
Gaet boven d'overvloedt,
Vernoeving maeckt een rijck gemoedt,
De min, Goddin, vol soete soetigheydt,
Als de ziel scheydt, het goet
Hier op der Aerden blijft, en gantsch gheen voordeel doet.

[De blonde dagheraet]

Stemme: O schoone Crieclia.

DE blonde dagheraet
 Verspreyt haer glans de Telghjes door en door,
 Het Morghen-sterretje staet
 En flickert met haer straeltjes liefflyck voor,
 De Vensters van myn Nymphjes Tent,
 Alwaer ick niemandt sie ontrent.
 'tGhevoghelt in het wout
 Van blydschap dapper speelt en tiereliert,
 De Telghjes nat bedout
 Met Blader, Loof, en Bloeyseltjes verciert:
 Ghetuyghen al de soet Min
 Van myn verliefde Veld-Goddin.
 VViens Leden af-gheslooft
 (Door 't vryen van de lieve langhe nacht)

Legghen door slaep berooft
 Van soete Min, en Minnelycke maght.
 Sy ronckt met soete sughjes uyt:
 Comt Thyrsus by u lieve Bruyt.

VVat soete droomen sijnt
 Die ghy so soetjes premelt binnen-monds?
 Eylaci, so het schijnt
 Acht ghy Philander niet, die so goetd-ronds
 Hier onder dese groene Tack
 Lerinde eerst van Min aen-sprack.

Ghy weet Lerinde dat
 U Lipjes soet bedoude rooder mont
 So dickmael sijn bespat
 Met Nectar, die Iupijn myn heeft ghejont
 Te drucken aen u Lipjes teer,
 Als ick u kusten, en ghy myn weer.

VVat soete vryigheyt
 Is in ons vryeragie niet gheschiet!
 Philander droevigh schreyt
 Nu dat Lerinde Thyrsus Minne biet.

En slaet Philander voor het hoofd
Nu ghy sijn sinnetjes hebt gerooft.
't Gaet by de Herders om,
En by de Herderinnetjes ist ghemeen,
So 'k int geselschap com:
't Is al, Philander heeft een blaeuwe scheen.
Philander leeft in swaer getreur:
Lerinde gaet met Thyrsus deur.

Sonnet.

CLaeght, treurt, en droevigh weent Veld-Goden, die in't wout
 (Als Heerschers van het Bosch, waer suyv're Beekjes stromen)
 Tot dus lang hebt gewaght, op hoop dat ick soud' comen
 Aen 't Beeckje, daer ghy myn Goddin vertoonen sout.
 Rust Veld-Goddinnetjes, ey/ u gelaten houdt.
 Ick bid (gheen moeyten doet) wilt uwe gunsten staecken:
 Na tyds gelegentheyd sal ick myn vaerdigh maecken.
 Ach! stort nu traenen op het groene gras bedout,
 Barst uyt bedroefde stem: op dat myn Nymph magh hooren
 Al het verdriet, dat my dus schielyck comt te vooren,
 Eylaes! door't bitsigh weer vande Noord-ooste windt,
 Kout, guur, en wreedt van aert, wiens buyen my beletten
 (Door bulderende kraght) myn Zeyltjes op te setten,
 Maer waghten doet, tot tydt beter bequaemheydt vindt.

Liedtjen Op dit voor-gaende Sonnet.**Stemme: Rogier bon temps.**

1.
VLieght snelle Winden haest voor heen
Na Charileen,
Bruyst, schommelt soetjes bracke stroom,
Met Zuyer vlaeghjes,
Dan hoogh, dan laeghjes,
Tuyght dat ick coom.

3.

Ey! soete golfjes van de Meer
Springht op en neer.
Ey! blauwe tyen drijft u vloet,
Met snelle stroomen,
De Eycke Boomen
Eens ruyschen doet.

4.

Slaet saghjes teghen 't swacke riet,
Tot dat zy siet
Mijn uytgespannen Zeyltjes staen,
Door gunst der stroomen
Voor windt af-coomen,
Met min belaeen.

4.

Wanneer ick com ter plaets waer zy
Sal sien na my,
So stiert mijn tongh (o God Iupijn)
Dat zy met reden
Magh aengebeden
Werden van mijn.

5.

Eerbiedigh vallen haer te voet
Met heusche groet:
En klaghen van mijn sware pijn,
Op dat met lusjes
Drie soete kusjes
Mijn welkomst sijn.

Minne-Claght.

IUFFrou, hoe menighmael heb ick mijn selfs beklæght
 Dat myn begonnen smert myn drie laer heeft behaeght.
 Drie Iaren zijn't gheleen, drie Iaren, o Goddinne,
 Dat ick de eerste mael u schoonheydt daght te minne,
 Als u beleeft onthael in't by-zyn ick ghenoot,
 Myn ziel van blydschap sprong, al levend' was ick doot.
 U ooghjes waren't Nymph die my ghevanghen namen,
 Gevanghen inde strick, daer Veneris ghewelt
 (Die noyt en heeft misdaen) dickwils gevanghens stelt:
 Dat's in een boeyen Lief, gebout van hoop en vreesse,
 VVaer ick drie Iaren lang most u gevanghen wesen:
 VVant eerst-mael als ghy my in't by-wesen verscheent
 Heeft u beleeftheydt selfs myn groot geluck verleent,

Als ick een deeltjen u van myn begeerte toonde,
 't Scheen dat u goede gunst my niet begeerte loonde.
 Myn vryheyd wos wat an, u vryheyd heeft gejoint
 Te snoepen, schoone Vrou, een kusje van u mont,
 Een kusje dat voor my meer soetigheydt kost baren
 Of's werelds vreughden al in een ghesmolten waren.
 Duysent-mael op een dagh dacht ick (schoone Goddin)
 T'ontdecken u myn smert, en myn verborghen Min.
 Agh! seyde de soete hoop: wie soud' sijn smert verswyghen,
 Daer hy door bidden ken so veele vreughd' verkryghen?
 Staegh had ick op myn tongh te segghen, schoone Vrou,
 Reyckt my u suyv're hand, ontfanght myn trouwe trou.
 Maer agh! een strenghe vrees is myn aen boort ghecomen,
 En heeft my al de hoop van myn gheluck benomen.
 't Verlies van myn geluck drijft my so vaeck, eylaes!
 Met vrughteloose hoop na d'aengename plaets:
 Daer d'uytghelesen Zon myn eerst-mael quam beschynen,
 Op hoop dat myn gesicht daer weder-troost moght vynen.
 Maer als ick sie de plaets waer 't hert sijn lust eerst kreegh,
 't Gesicht baert myn verdriet: ick vind' de plaetse leegh.

Vernieuwingh (door't gedaght) voedt d'oude lusten weder.
 Ick denck so menigh-mael: hier sat zy by myn neder,
 Dit klaver-rijcke gras heeft zy wel eer betreen:
 Doen wast vol vrolijckheyd, nu klaeght het van geweën.
 Als ick bedroeft aen-sie dees Gallery van Boomen,
 Die ons genarremd' deed' daer eertyds onder coomen,
 Twee reysen, twee-mael twee, by 't schynsel van de Maen,
 Syn wy het Elsen-Bosch, de Beemden door gegaen,
 Die met een naere stem nu schynen my te vraghen:
 VVaer is de schoon, die wy eertyds hier met u saghen?
 Haer deert myne eenigheyd; het spraeckeloose VVout
 Had u (myn lieve Nymph) dat nimmer toe vertrouwt.
 Gaen ick van daer voor't bedd'; myn tuyghen d'oude lusten:
 Hier sagh ick eens myn Lief, myn lieve Enghel rusten,
 Dus sit ick in't gedaght, met diepe sughten swaer:
 Immers is dit de plaets daer ick eert quam by haer.
 Immers is dit de plaets, daer ick alleen hier boven
 In sleghte Rymery u hoogheyd wilde loven,
 Daer zy in korter stond, als ick nau had gedaen,
 Myn blydelijck verscheen, quam voor myn ooghen staen,

myn hert was heel ontroert, ick twisten met myn ooghen,
 Het gheen my waerlyck scheen, of dat niet waer gelooghen.
 Bevreest met bevinghs-schrick ontsonck my stracks de moedt:
 Ick voelde (waerde Vrou) een grilligh in myn bloedt;
 De pen seegh uyt de handt, 't gheen hallef was beschreven
 Is door u soete comst voort in de loop gebleven.
 Natuur gheboodt my wel mijn armen uyt te slaen,
 Eerbiedelijck Me-vrou te groeten en t'ontfaen,
 De Liefde porden my te knielen voor u voeten,
 Met soete kusjes u t'ontfanghen en te groeten.
 V ooghjes trocken my met aengename loncken,
 De bloosjes, die't sneeu-wit van uwe kaeckjes proncken,
 Lockten myn hert tot vreughd. Maer agh, wanneer de Maen
 Met wolcken werdt bedeckt, haer schijnsel is ghedaen.
 VVtheemsche schoone Vrou, u glans had my veroverd,
 Door d'onversiene komst, stond ick gelijck betoovert:
 De tongh verloor u spraeck; ick wist niet (waerde Vrou)
 Op wat manier dat ick u heuscheyd loonen sou,
 Al levend' scheen ick dood, mijn sinnen doolend waren:
 Dat ick so quackeloos u wederom liet varen,

Goddin, eylaes! Goddin, sonder ghenot van vreught,
 Met soete kosery te streelen uwe leught,
 V leught, die my 't gedaght noch daeg'lijcks stelt voor ooghen:
 Troost mijn benaut gemoedt weer met een nieu vermoghen,
 't Vermoghen staet aen u, te gheven 't ghene dat
 Ick over drie Iaer van u gaerne had gehad.
 Bataefsche Veld-Goddin, en sal't nu niet geschieden
 So sal u droeve slaef in eensaemheyd gaen vlieden
 Daer hy sijn ziel God jont, door hope, en geloof,
 Het Lighaem voor een spijs de Dieren tot een roof.
 VVat meld ghy stomme Pen? wat wensch ick te betraghten?
 Een yeder sal mijn doen voor zotte dwaesheyd achten:
 Dar ick om een Goddin lyd' so veel straf en pijn,
 Door dien daer and're Nymphjes meer te vinden sijn.
 VVat baet my d'overvloed, indien dat ick myn leven
 Graegh om dees eene Nymph verlaten wil, en gheven?
 Het baet, om dat myn dienst haer niet behaghen ken,
 En dat ick met myn dienst weer nut voor and'ren ben.
 A Dieu dan schoon Lighaem, gepronckt met weytse praght.
 A Dieu roem-waerde Maeght, puyck van't Hollands geslaght.

A Dieu praght onses eeuw, cieraet van onse tye.
 A Dieu Nymph, dien ick noem d'Amstelsche hovaerdye.
 A Dieu schoonheydt volmaeckt, die myn u wil onthout.
 A Dieu corale mondt, met Nectar nat bedout.
 A Dieu Albaster glans, ghemarmort met twee bloosjes.
 A Dieu wangetjes wit, gepronckt met roode roosjes.
 A Dieu Yvooren Beeldt, van glans ghelyck de Maen.
 A Dieu Hemel, a Dieu, waer in twee starren staen.
 A Dieu git-swarte glans, in forme als twee Booghjes.
 A Dieu sneeu-wit aenschyn met tintel-bruyne oogghes.
 A Dieu sneeu-witte hals met aders blaeu geciert.
 A Dieu sin-rijcke gheest met deughden gemanierd.
 A Dieu, Goddin a Dieu, die met u brave zeden
 Sult brallen tot een pronck van nu tot eeuwigheden.
 A Dieu Goddin, A Dieu, A Dieu Lief tot dien dagh
 Dat ick onsterffelijck u Zieltjes groeten magh.

[Het lodderlijke Light]**Stemme: L'orange.**

HET lodderlijke Light
Van u jentiel gesicht
Iuffrou, heeft in mijn droevigh hert
Gevoedt, gebaerd een wreede smert.
'k Beklaghe, de daghen (o schoone Goddin)
Dat ick verwonnen bin,
Nu heden, ghebeden
U niet beweeghen kennen tot de min.

Laet varen schoone Maeght
 De sorghen die ghy draeght,
 En twijffelt niet aen Tyters min
 Die u standvastigh blijft Goddin,
 Want Tyter, die myter so menighen Maeght
 Nu hy u Liefde draeght,
 Door reden, mijn heden
 Ter wereld niet als u by-sijn behaeght.

Ick min u schoone Zon,
 Waer't dat ick meerder kon
 Betoonen van mijn trouwigheydt,
 Ick soudt bewijzen soete Meydt,
 Op Aerden, gheen waerden, so lief als mijn
 U hooghe deughden sijn,

O schoone, tot loone
 Wensch ick om 't lieve light van u aenschijn.
 't Is Tyter (schoone Vrou)
 Die gaerne boeten sou
 Sijn lusten aen u jonghe leught,
 En kussen eens met soete vreught
 De tipjes, uw's lipjes, bevoght Iuffrou
 Met asems soete dou,
 De bloosjes, als roosjes
 Ick op u schoone wangtjes drucken sou.
 Ey! schoone, slaet eens op
 De vensters, die in 't top
 Van 't hooghe voor-hoofd schoon ontdaen
 Al flick'rend' als twee Sterren staen,

Met booghjes, pas hooghjes, het gittigh haer
Ciert u bruyn oogghjes claer,
U leden, besneden
Niet anders of het een Goddinne waer.

[Onlanghs gheleden eer dat de Zon]

Stemme: So 't begint.

ONlanghs gheleden eer dat de Zon
Van 's Hemels top sijn gulde stralen
Liet over 't voghtigh Aerdrijck dalen:

Sagh ick myn beminde Galathee
 Comen dryven met haer Vee
 Van de kouwe dorre strand,
 Barrevoets door't natte zand,
 Na de Heyden, om te weyden
 Hare Schaepjes na 't begraefde Land.
 Ick ging haer groeten, en zy myn weer,
 Maer wat ick deed 't was al verlooren:
 Ick kost haer tot gheen Min bekooren.
 Galathea, hoe dus straf?
 Macher niet een kusjen af?
 Daer ick (Herderin) wel eer
 U bedoude Lipjes teer
 Na mijn lusten, dickmaels kusten,
 Sal dat nu niet eens gheschieden weer?
 VVat sal ick segghen; Coridon veynst;
 Men magh u woorden niet vertrouwen,
 Nogh op gheen Minnaers klaghten bouwen.
 Galathea dat was't niet:
 So ghy Coridon recht besiet

Sult van al de Herders ghy
Gheen getrouwer sien als my,
V te Eeren, na begheeren,
V te Eeren Nymph, na u waerdy.
Kyckt na myn Schaepjes, kyckt na myn Vee,
Kyckt na myn klaver-rycke wyde:
Die sullen wesen voor ons beyde.
Coridon 't gheen ghy myn biet
Sal in't minste my bekooren niet:
Liever een knaepje na myn sin,
En een Schaepje vyf ses min.
Ach! u scheyen, doet my schreyen.
Vaert wel te wreedden Herderin.

[Eerbiedighe Goddin, wiens gheest tot slapen streckt]

Stemme: Fortuyn eylaes bedroeft.

Eerbiedighe Goddin, wiens gheest tot slapen streckt
 Nu dat de donck're naght het Aerdrijck overdeekt,
 Nu 't pluymigh bedd' gereet sijn Iuffrou wil ontfaen:
 Coom ick hier voor u deur, en voor u venster staen.

Daer't flickerigh gescheem vast swiert met soete brant
 Door't schynsel van de Maen straelt op u Ledicant,
 En flonckert in u Koets, daer 't pluymigh bedd' gespreet
 Myn Juffrou vrolyck groet, en blylijck welcoom heet.

Daer d'aengename rust u gheest met lusten voet,
 En daer Aurora u met goeden morghen groet,
 Daer u de slaep om-vanght, ghy eenigh dertel speelt,
 En niet gedooghen wilt dat iemands dienst u streelt

Ja 's morghens als de Zon van 's Hemels Tente daelt,
 En Phoebi soete comst op't alderpraghtighst straelt.

En op u blancke borst sijn gulde straeltjes schiet,
 Dat is al u vermaeck, en anders wensch ghy niet:

Als 't blaeck'ren in de Zon, dat gantsch gheen vruchten teelt,
 Maer met sijn straeltjes op u blancke Lighaem speelt,
 En spreyt u armen uyt, met schijn u lust vergroot,
 Inbeeldingh koestert daer u Maeghdelijcke schoot.

Als ick het sneeu-wit vel, de blancke borsjes rond,
 U ongevloghten hair, u rood' corale mondt
 Sie soetjes door een spleet, of door een ruyt van 't glas,
 O! denck ick, die by u eeuwich gebannen was.

Maer 't derven doet myn hert vaeck wenschen om de doot.
 Of met een bly onthael te rusten in u schoot,
 U schoot, die al myn vreught beslooten heeft Iuffrou,
 En denckt vry (so ick moght) hoe gaerne dat ick sou.

**Lof der Deughden; Gheschreven in een seecker Liedt-boeck: Ter
Eeren Iuffr: M.V. Ravesteyn.**

SO men Deughde soeckt te prijsen
Lof der Deughden te bewijzen:
Prijslijck dat men Lof verlient
Die door Deughde sulcx verdient.

Comt gheleerde Kunst-Goddinnen:
 Leert my hoe ick sal beginnen
 Uyt te brallen met mijn Pen
 Iets het gheen ick qualijck ken.
 Wilt Apollo mijn in desen
 Een-mael noch behulp'lijck wesen,
 Dient my in mijn laetst begheer,
 Dan so vergh ick u gheen meer.
 Magh het sijn: wilt mijn gehenghen
 Door u gunsten te volbrenghen
 't Lof der Deughden van een Maeght
 Daer den Amstel roem op draeght.
 Magh Batavia niet brallen,
 Met een glorieus gevallen,

Iuychen met een soete vreught:
Hier leeft een Goddin der deught.
Hier is (om in deught te leven)
Ons de deughde selfs ghegeven:
Als een Spieghel, om te sien
Hoe wy ontught moeten vlien.
Wil men sien hoe deughden cieren:
Let eens op de goe manieren,
Op de zeden, op 't ghelaet,
Op de reden, op de praet,
Op het statigh, matigh wesen,
Op de woordtjes uyt-gelesen:
Op sen tijd, niet al te ras,
Uyt-ghesproken op sijn pas.

't Meeste dat my staet te loven
Gaet dit alles nogh te boven:
 Dat is deftigheyd van reen,
 By de treftigheydt uw's Leen,
By u selven kleyn gevoelen,
Ooghen die na deughden doelen,
 Vroom en need'righ van gemoet,
 Alles ghy verbeteren doet,
Tot u voordeel, niet tot hinder,
Minsaem teghens uwe minder,
 Goedertieren, lief getal,
 Niemandt oyt bedencken sal.
So veel Deughden in sijn sinnen,
Of men sal noch meerder vinnen,

Meerder (segh ick) noch dunckt my
 Sijnder in Iuffrou MARY.
 Tsa Bataefsche Veld-Goddinnen,
 Comt Liefhebsters die Deught minnen,
 Comt spier-witte Maeghden-Rey,
 Doet Aręta uyt-geley,
 Sluyt, ontfluyt u hooghe Zalen,
 Comt van boven neder dalen:
 Brenght ons Bloempjes, Hemels-kruyt,
 Om te Kroonen dese Bruyt.
 Slaet u vlogghe snelle vlercken
 Over Toorens, over Kercken,
 Wijt-berughte Fama vliet,
 Schroomt der Goden Zalen niet,

Wilt u galm ten Hemel spreiden,
En MARIAE Lof verbreyden.
 Eyscht daer selver van de Goon
 Een onsterffelijcke Croon:
Op dat wy de Deught beloonen
Met onsterffelijcke Croonen.
 'k Wench ghy sulcks genieten meught
 Tot belooningh van u deught.

**Op de getrouwe, als standt-vaste vriendschap tusschen twee
Juffrouwen.**

Stemme: Yets moet ick u Laura vraghen.

SO men oyt twee Zielen vonde
 Die door trouheydt t'samen bonde
 Hert, ziel, sinnen, en ghemoet:
 So moet ick u Lof bewysen,
 Loffelijck u trouheydt prysen;
 Midts ghy sulcx blycken doet.
 Eelherts Lootje, Ellers Spruytje:
 Als ghy vaeck aen u Cornuytje
 Eelherts gunsten vriend'lijk toont,
 Toont zy weder van gelycken,

En doet met de wercken blycken
Datter waere vriendschap woont.

In de herten van u beyden
Vriendschap, die niet schynt om scheyden,
Maer als schakels vast (dunckt myn)
Toe-ghewelt, in een vermenghelt,
En als schaeckels vast ghestrengelt,
Schaeckels, die gekloncken zyn.

Schaeckels, nimmer om te breecken,
Schaeckels, wiens waerdy ick reecken
Vvaerder als het roode Gout,
Hoe bevalligh voor de Menschen,
Vvaere vriendschap staet te wenschen:
Mids men vriendschap waerder hout.

't Gout ken dickmaels vriendschap maecken;
Sulcke vriendschap staet te laecken:
Na 't genot neemt zy haer keer.
Vvaere vriendschap staet te prysen
Die uyt het gemoedt comt rysen,
Die verandert nimmermeer.

[O soete brandt der minne]**Stemme: *Si tante gratiosa.***

O Soete brandt der minne,
Die in mijn hert u vonckjes hebt ontsteecken:
Voert my by mijn Goddinne,
Daer ick met haer in eensaemheyth magh spreecken:
Hoe mijn de tijt
Van 't af-sijn spijt:
Om dat ick haer moet derven.
Ongunst der Goden
Doen mijn wel duysent dooden
Om haer sterven.

Ist Aerdrijck overtooghen,
De wolcken swert met dicke duysterheden
Dwerrelen voor mijn ooghen:
Een ander slaept gerust en wel te vreden.
Ick dwael alleen
Met naer geweën
In 't Dool-hof van mijn sinne:
Waer ick verhale
U deughden teenemale,
O! Goddinne.
Voegh ick mijn gheest tot slapen,
So seyt de Min: wech soete dieverye.
Daer is gheen rust geschapen
Voor die, die haer begeven tot het vrye.

Nu ick begin
Met soete min
Te voeden mijn gedaghten,
Voel ick mijn eyghen
Gemoedt en sinnen neygen
Tot veel klaghten.

Door oorsaeck datter Wetten
Sijn, wiens verbondt van wreetheyd my doen klagen
En soecken te beletten
Mijn liefde, die ick u so lang sal draghen
Als op dit dal
Mijn ziele sal
In't broosche Lighaem swerven.
Hoop sal mijn peyen

Tot Ziel en Lighaem scheyen
Door het sterven.

[Oorsaeck van myn vreughde]

Stemme: Pronckje van de Maeghden.

**Dit 's ghemaeckt (om ons verblijden)
Als wy voeren Spelen-Rijden.**

OOrsaeck van myn vreughde
Is myn brandt te blussen,
Spieghel aller Deughde:
VVeyghert ghy te kussen,
Magh ick ondertussen

Myn straffe Galathee,
 Met pronckjes, van lonckjes
 Niet kycken, jou prycken,
 VVat doeje dan mee.

VVaer toe so af-keerigh?
 Ken't u niet vermaecken?
 Daer ick so begeerigh
 U gebloosde kaecken
 Gaerne eens soud' raecken
 Myn straffe Galathee:
 VVat lijckt-het, j'ontwycktet
 Met muylen, en pruylen,
 VVat doeje danmee?

Kijckt een uyt u ooghen,
 Die ghy met u sluyer
 Dight hebt overtooghen
 Nu ick met u kuyer,
 En hoe langher hoe luyer
 Myn straffe Galathee:
 VVat bedrijfje, wel kyfje

Om lusjes, van kusjes,
 VVat doeje dan mee.
 Tyter sit doch stille,
 VVat beduyt dit quellen,
 Dese malle grille
 Die jou 't hooft ontstellen.
 VVaer toe al dit lellen?
 Gaet wegh, laet myn met vree.
 Nou Troosjen, een poosjen
 VVeest groentjes, gheeft soentjes:
 So selje weer mee.
 Hemelsche Bancketjes,
 Suycker-soete Vleysje,
 Hey noch even netjes
 Soete lieve Meysje.
 Troosje noch een reysje,
 So laet ick jou met vree.
 VVat soo siet, die noo vliet
 Voor lusjes, van kusjes
 Die sel weer mee.

[Laet u teere Telghjes buygen]

Stemme: *Si ceste Malheureuse.*

LAet u teere Telghjes buygen
 Spraeckeloos geboomt,
 Beeckjes! wilt mijn droefheyd tuygen
 Als ghy ruysschend' stroomt
 Door Duyn, door Zand,
 Door Bergh, door Land,
 Met groene Linde dicht beplant.
 Als Dorilea hier komt weyen
 Eensaem met haer Vee:

Tuyght dan al het droevigh schreyen
Dat ick om haer dee.
Ach! Boompjes treurt,
Ey! Telghjes scheurt:
Tuyght haer het gheen hier is gebeurt.
 Wanneer zy de saghte treedtjes
Herwaerts heene stiert,
Met haer fiere fluxse leedtjes
Door de Lommer swiert:
Stort van u blaen
Dan al 't getraen
Dat ghy (o Telghjes) hebt gelaen.
 Druypt saghjes op haer roode kaecken,
Dringht in haer ghemoet,

Glijt soetjes van de gladde daecken,
 Menght u in haer bloedt:
 Dat zy beproeft
 Hoe 't hert bedroeft
 Door trouwe Minne troost behoeft.

[Als ick Lasurigh blaeu het Veldt]

Stemme: *En fin celle qui j'aymè tant, &c.*

ALs ick Lasurigh blaeu het Veldt
 Met dau sagh over-gooten,
 En door een Goddelyck gheweldt
 Den Hemel op-geslooten,

Daer't schitt'ren van de Zon
Speelt in de Bron.

Bron, daer een stroom van Nectar vloeyt
Tot aen Yvooren paelen,
VVaer by een purpur Roosje bloeyt;
Om voedsel uyt te haelen,
Op u Albaster vel
Myn Lief Grucel.

Het flickeren van den dagheraet
Ist schijnsel uwes oogghes,
De glans die aen den Hemel staet
Schuylt onder swerte Booghjes,
De schyn van dagheraet
Is u gelaet.

Het Veldt dat sigh met dau ververst:
Dat sijn myn blye sinne,
Als 't hert door d'ooghen traentjes perst
Uyt Goddelycke Minne,
Vernieu ick (door de Min)
Myn oude sin.

Hoe dickmaels plaght ick aen de Beeck
't Gedaght met Min te voeden:
Alwaer ick in de stroompjes keeck
Grucella Schaepjes hoeden,
VViens schaduw' ick by dagh
In't Beeckje sagh.

Alwaer haer stem 't ghetierelier
Der Vogheltjes na-bootste:
VViens held're kropjes scheenen schier
(Vermenght met d'alder-grootste
Vreught) een soet geluyt
Te kroppen uyt.

So menigh blaetjen alsser staet
Aen dicht bewassen Linde,
So menigh stroompjes alsser slaet
Door't schomm'len van de winde,
De dicht beboomde wal
Getuygen 't al

Hoe vaeck dat ick in 't eensaem VVoudt
Al eer de Zon sijn stralen

Op't groen bekleede blader-hout
Met schynsel neer liet dalen,
Die vreughden heb verwacht
In myn gedacht.

Maer vruchteloos was 't na die tijt,
Als ick van Minne klaeghe,
Na zy myn meeningh wist: met spijt
Sy menighmael my plaeghe,
VVaer door myn Liefdens-vlam
Ten eynde quam.

[Berst bracke traentjes uyt]**Stemme: Om een die ick bemin.**

BERst bracke traentjes uyt
Met snelle stroomen:
Doet mijn ghewenschte Bruyt
Eens voor mijn comen;
Vrou Venus (door u macht) doet haer verschijnen,
Op dat zy selver siet
't Onlijdelijck verdriet,
Dat my van haer gheschiet,
Om wien ick quijne.

Ey! laet mijn bracke dou
Het herte raecken,
Het herte van de Vrou
Die mijn doet braecken
(In bitt're treurigheyd) veel naere klaghten,
Of magh het dan niet sijn
Dat zy haer voeght by mijn:
So stiert, o Godt Iupijn
In haer gedaghten
De volle overvloedt
Van al mijn plaghen,
Die mijn verliefst gemoedt
Om haer doen klaghen,
Ey! voert een traentjen aen de roode tipjes:

Neemt Iupijn tot een Boo
De kleyne Cupido,
En sprenghtse dan also
Tot op haer lipjes.

Van daer tot op haer hert:
Dat zy magh proeven
De over-groote smert
Van mijn bedroeven,
Bedroeft uyt min, en dat om haer af-wesen:
't Af-wesen is voor mijn
In't hert een swaere pijn,
't By-wesens-Medicijn
Can't al ghenesen.

Herders-Claght.

Stemme: Yets moet ick u Laura vraghen.

Iets moet ick u Boompjes vraghen,
 Mits dat ghy siet alle daghen
 VVat hier in dit Bosch geschiet:
 Of die geen (die myn doet quellen)
 Nimmermeer u comt vertellen
 Of zy Liefde draeght of niet?
 Lieve Telghjes kost ghy spreecken:
 't VVeten soud' my niet ontbreecken,
 Midts ick trouwe Liefde draegh,
 VVaerom ick veel droeve smerte
 Lyd' verborghen in myn herte
 Met gequynigh alle daegh.

Ick sie vaeck de Beeckjes stroomen,
 Ick vraegh vaeck de stomme Boomen,
 Die betreurt zyn alle beyd:
 VVie tot treuringh haer verporre
 Dat haer groene Telghjes dorre?
 Maer ick kryghe gheen bescheyt.

Gaen ick by de soete Dieren
 Die seer vrolijck tierelieren,
 Claegh ick aen haer myn verdriet,
 En de oorsaeck van myn weenen:
 Meer gheluyt gelijck de steenen
 Geeft het soet gevogelt niet.

Staen de Bloempjes schoon van kleuren;
 Hoort het groene Gras myn treuren,
 En het Vee dat daer in weydt
 Is bedroeft van mynen't weghe:
 Ia 't is al met myn verleghe,
 Om te troosten myn bereydt.

So ick by de Beeckjes come,
 Sien ick droevigh na haer stroome:

Stracx is hare loop gedaen.
 Vraegh ick waerom zy die staecken?
 Om dat u bedroefde kaecken
 Sijn ontciert met brack getraen.
 VVinden (die't geboomt doet buyghen)
 VVout ghy Amaril getuyghen
 Eens de oorsaeck myn's verdriet,
 Het verdriet dat myn doet claghen,
 Sughten, weenen, alle daghen:
 Dat het al om haer gheschiet.
 Coom ick met myn Schaepjes weyde
 Aen de Beverwijcker-Heyde:
 Yeder Schaepje schrickt bevreest
 Voor t'gevaer, dat mijn de Minne
 Daer doet comen in mijn sinne,
 Door't vernieuwen van myn Geest.
 Hoe myn Amaril sagh dwalen
 Hier in dese grase dalen
 Eenigh met myn teere Vee,
 Ick begon myn droeve sughten,

Maer my Amaril ging vluchten
 Duynwaert in, op strand, na Zee.

Ick gingh voort mijn Schaepjes dryven,
 'k Lietse sonder Herder blyven,
 Alsse waren by de Bron:
 'k Heb mijn gang door Duyn genomen,
 Tot aen strand; daer ick sagh comen
 Amaril met Coridon.

Daer by sagh ick noch vergaren
 Twee, drie, van die steedse paren,
 Groeten daer op haer manier
 Amaril, na Herders wyse,
 Die manier begon te pryse:
 't VVas wat sullen wy maecken hier.

Men stemde daer na Duyn te loopen,
 Om de graesjes vast te knoopen:
 Coridon teegh eerst voor uyt,
 Die sou d'eerste graesjes binde,
 Yeder liep met sijn beminde
 Sien, wie eerst soud' sijn de Bruyt,

VVat sagh ick al vreemde treecken;
 'k Hoorden Amarillis spreecken:
 Hoe zit Coridon dus stil?
 Amaril (na haer behaghen)
 Deed' met dese Letters vraghen:
 VV. VV. VV. 't Hert VV. VVil.

Dat ghedaen ginght op een scheyen:
 Yder gingh sijn Lief gheleyen,
 Doch voor het vertreck ghenoot
 Yeder Minnaer eerst sijn lusten,
 Yeder sijn beminde kusten;
 't Leven baerde myn de doodt.

VVat saeght ghy bedroefde ooghen!
 Kost myn herte dit ghedooghen
 Dese trotsheyd ende spyt?
 Dus zat ick in myn gedaghten:
 Deed' vast myn bedroefde claghten,
 Claghende ging ick haer quyt.

Daer sat ick alleen verschoven,
 Sughtend sagh ick eens na boven,
 Daer de Zon hem had verschuylt.
 Schreyend' sagh ick na de Aerde,
 Aerde, die myn droefheyd baerde,
 VVaerom is het dat ghy pruylt?

VVaerom blyf ick hier alleene
 Op de strandt, daer ick steeds weene,
 Om dat strandt de wreede straf,
 Niet de strand, maer hier geschiedend
 Dat myn Amaril al vliedend
 Oorsaeck tot het weenen gaf.

Sy is d'oorzaeck dat ick sughte,
 Sy is d'oorzaeck dat ick vlughte.
 Amaril! hoe ken't geschien?
 Daer u ooghen noyt haer daghen
 Eenigh ontrou in myn saghen,
 Noch oock nimmer sullen sien,

Ben ick u te slecht van kleeden,
 Ben ick u te plomp van leeden,
 Ben ick Boerigh op-gevoedt,
 Ben ick onbequaem van weesen,
 VVert myn ommegangh mispreesen,
 Of gebreeckt het myn aen't goed?
 VVilt ghy na myn Schaepjes kycken,
 Die by d'uwe niet ghelycken
 Amaril, myn Veld-Goddin:
 VVilt het minst voor 't meest niet kiezen,
 't Meeste voor het minst verliesen,
 VVat schaedt u een Schaepje min?
 VVilt u gunsten hem verlienen
 Die u dienstigh soeckt te dienen,
 En te vieren uwe leught,
 Tracht met sulcken een te paren
 Daer ghy uwe jonghe Iaren
 Vrolijk mee verslyten meught.
 Laet die lighte linckers loopen,
 Die so schoon in 't oogh by hoopen

Vleyen, smeecken, met gebeen:
Schoone woorden veel verlienen,
Daer zy schoon mee keunen dienen
Al en meenenser niet een.

Acht haer niet, hoe schoon zy smeecken,
VVacht jou voor die Hoofse treecken,
Door de schyn schoon voor-gedaen:
't Is bedrogh; wilt myn gelooven,
De Herders gaen haer veer te boven,
Neemt myn gulle trouheydt aen.

T'samen-Gesangh: Tusschen Laura ende Tyter.

Stemme: Van Catrijntje.

Laura.

WAs ick een Coninginne

Hier op der Aerd:

Soudt ghy my dan u Minne

Wel achten waerd?

Soudt ghy my dan wel willen, segh Tyter?

Tyter.

Trouwe min heeft sulcken kragt
 Dat zy hoogheyd niet en aght.
 Waerder is mijn u persoon
 Als Coninckrijck, of Keysers Kroon.

Laura.

2. Tyter, het sijne maer praetjes,
 Ick achtse niet.

Tyter.

Laura, d'Elsen-blaetjes
 Die ghy hier siet
 Ritselend' aen de Telghjes, getuygent.

Laura.

Tyter, swijght, ey! swijght doch stil,
 Laura weet niet hoese wil.

Tyter.

Set u lieve Laura neer,
 En boet met Tyter u begeer.

Laura.

3. Ick weet niet of het sou voeghen.

Tyter.

Ogh jae't mijn Lief.

Laura.

Dat ick door mijn vernoeghen
U maeckten een dief;
Wat soud' men dan segghen, segh Tyter?

Tyter.

Laura, schoone Veld-Goddin:
Tyter sal door trouwe Min
U verlaten nimmermeer;
Dus draeght gheen sorghe voor u Eer.

Laura.

4. Tyter, of het dan faelde,
Wat ginger mijn an?

Tyter.

Offer den Hemel daelde,
't Gheen niet sijn can.
Dus Laura laet vry varen u sorghe.

Laura.

Tyter, ogh! ick ben begaen.

Tyter.

Laura, laet het sorghen staen,
En boet met Tyter u begheer,
Die sorgh sal draghen voor u Eer.

[Door 't verloop van de tyden]

Stemme: Phyllis quam Phylander teghen.

DOor 't verloop van de tyden
Keert de droefheyd weer in vreught:
Rosemond, het droevigh lyden
Dat ick leed om u leught;
Door een soete Minne-brandt
Slaen ick willigh van der handt.

Phyllis was het eerste vonckje,
 't VVelck myn jonghe borst ontstack
 VVanneer een lieflijck Ionckje
 Uyt hare oogghes brack,
 Opgepronckt van de natuur
 Met een tintelend' gegluur.

Met twee purpur-roode Roosjes
 Bloeyden 't sneeu-wit kaecke-vel,
 Schaemt-root vermenghde bloosjes
 Die'k niet vergeten sel,
 Stonden als een pronck ten toon
 Op u witte wangetjes schoon.

Phyllis, als ick mijn ghedaghjes
 Op ons oude Minne voe,
 Send ick wel duysend laghjes
 U lieve oogghes toe,
 Dat zy sien de vriendelijckheyt
 Die daer in mijn hertje leyt.

't Oude sal een nieu verwecken,
 Phyllis vleght een Roose-krans:

Laet my ten dienst vertrecken:
Te leyden aen den dans
Phyllis aen Amynthas hant,
Die met vreught de Meye plant.
 Voor de praght van Hoofse zye
Kies ick nu een Boeren-py,
Voor steedse pronckerye
De keurighe waerdy
Van de Roosjes, van't gebloemt:
Daer een Harderin op roemt.

[Grucella die ghekroonde teepels tooght]

Stemme: Periosta.

GRUCELLA die ghekroonde teepels tooght,
 Waer door de Lent uw's leught is opgequeeckt,
 Als ghy de Borsten van u Moeder sooght,
 Aen wiens volmaeckte schoonheydt niet ontbreeckt,
 Heeft u Natuur met graeghten so begaeft
 Dat schoonheydt heeft u dorsten selfs gelaeft.

Ha schoone! die met u verweent gelaet
 Door heus bestier mijn koude borst ontfonckt
 Als ghy de glans van u bruyn ooghes slaet

Op mijn, en my eens lodderlijck toe-lonckt,
 Dan denck ick, ach! wat of de Nymph verweckt:
 Dat zy my tot haer tergend' lockt en treckt.

Maer als ick my dan weer te recht bedenck,
 En dat de vrees mijn krancke hoop bestrijt,
 Dunckt my, dat ick mijn hert in tranen drenck,
 Om dat ick denck, Goddin ghy veysend' sijt.
 Veynst niet voor my, die 't veynsen niet verstaet,
 Ist dat ghy't meent, u meening blijcken laet.

So sal ick u Goddin met alle deught
 Doen blijcken dat ick niet ter Wereld acht
 So aengenaem als u jentiele leught.
 Wiens Lenten bloeyt stadigh in mijn gedacht,

Ghy soudt voorwaer bevinden mijn Goddin
Trou in u dienst, standvastigh door de min.

Minne die ick tot mijn beminde draegh;
Maer sonder hoop, eylaes! van weder-min:
Beweegt u hertje niet door't clagen dat ick claegh?
Hoe of ick dus teghen mijn selven bin:
Dat ick bemin, die, die mijn Min versmaet,
En niet en meent het gheen zy blijcken laet.

Cupidoos Dans-Liedt.**Stemme: Schoonste Nimphe van het Woudt.**

TOver-kunsjes, dert'le Min,
Die de sin
Van de Nymphjes weet te steelen:
Dies ick tot u Lof en Eer
Minnaer weer
Moet dit soete deuntje queelen.

Trotse Nymphjes van het Y
 U waerdy
 Sal Cupido niet vergeten,
 Maer met heughelyck gesangh
 Nu eer langh
 Doen de braefste Minnaers weten.
 Minnaers comt aen desen dans,
 Daer de krans
 Is gevleght om u te cieren,
 Door't gelach, 't gegluur, 't gelonck,
 En 't ghepronck
 Van dees poeselighe Dieren.
 Soete Dieren, soet geslaght,
 VVaerdt gheaght,
 En van Minnaers aengebeden,
 Minnaers, die met list en kunst,
 Om u gunst
 Schaffen soete saus van reden.
 't Loncken van u soet gesicht
 Is een schight

Die het Minnend' hert doet blaecken,
En het schamende ghebloos
Als een Roos
Ciert u lieffelycke kaecken.
Yeder laghje dat ghy gheeft
Krachten heeft
't Minnend' hertje te doen leven;
Minnaers comt en volgt myn drae
Nu eens nae:
Yeder sal ick zyne gheven.

**Hy die dit Liedtjen zongh, van Roosjes vloght een Krans:
Dat was Cupido selfs, onder een ronden dans.**

Cupido Aen de Amsteldamsche nymphjes.

Verschoont my Iuffertjes, dat ic hier by u com,
Soo't u belieft, ick legh wel eens een koutjen om:
Ick moet al t'samen u een Raedseltje voor-houwen,
En die het raden ken, die acht ick nut te trouwen.

Raetsel.

MEEn acht het voor een Schat op Aerdt,
't Werdt dickwils tegens danck bewaert,
't Werdt met moeyten verkooren,
Met vrolijkheydt verlooren.

Autheur.

SOo't yemandt raedt
Die het mis-staet:
Verschoon mijn soet bedryven.
VVe leeft so goet:
Die niet misdoet?
Die com sijn Naem hier schryven.

[K heb Laura wel eer]***Stemme: Lief-locksters van de Min.***

K Heb Laura wel eer
In d'over-schoone vlockjes
Gestrengelt mijn begheer
Van u Goudt-draede lockjes:
Geswooren by mijn handt,
Tot trou, bewijs, en teecken:
Dat dese teye bandt
Sijn leven niet soud' breecken.

En tot bewijs van dien
Swoert ghy by Tyters traenen,
En meenter nu niet ien.
Wie sou die valscheyd waenen
Laura in u te sijn:
Als ghy vrypostigh toonde
(Met een geveynsde schijn)
U min: Mijn minne loonde.
De kusjes, het gelonck,
De bly-geestighe straelen
Van uwe ooghs-gepronck
(In't minnelijck onthaelen)
Hebt ghy my selfs getoont,
U lipjes aangeboden,

't En ken niet sijn verschoont:
Ick claegh het aen de Goden.

Agh! Laura, heught u niet
De tijd mijn's droeve klaghten,
Wanneer ghy mijn verdriet
Quaemt met u gunst versaghten;
Als ghy u mondt bedout
Quaemt aen de mijne legghen,
Ogh! Laura, wat wout
Ghy Tyter daer meed' segghen:

Als ghy u handen sloeght
En hebt met lieve lusjes
Omhelst, en vaeck vernoeght,
U Tyter, met veel kusjes

Als hy in eenigheyd
Geknielt lagh voor u voeten:
Hem docht de Majesteyt
Eens Coningins te groeten.

Wanneer een sluymmer-vaeck
U ooghjes scheen te luycken
Quaemt ghy met soet vermaeck
Onder mijn boesem duycken:
Door droomen, dieder uyt
U dicht beslooten lippen
Met premelend geluyt
Al soetjes quamen slippen.

Ghy riept: mijn Tytr ist,
Die ick in ware trouwe

Hoe weynigh dat hy 't gist
Sal voor mijn eyghen houwen;
Dies was mijn geest verheught
In blijdschap op-getooghen,
Maer door gheveynsde vreught
Vondt Tyter hem bedroghen.

De Gheest des Vriendschaps is ghelijck een Goude Keeten.

WAnneer de geest my dwongh myn vriendschap te verbyne
 VVat Schaeckels sijnder doe gestrengelt aen de myne?
 't Sijn Schaeckels, wiens waerdy de geest meer als het gout
 (Hoe hoogh het is van waerdt) in hoogher waerden hout:
 VViens praght, wiens schat, wiens glans, myn eyghen wel-behaghen
 Bequamer niet en weet als in het hert te draghen.
 In 't hert. VVaerom in't hert? Om dat ick soude toonen
 Dat vriendschap niet in't oogh, maer in het hert moet woonen:
 Dat is; dat men voor 't oogh niet toonen schoon gelaet,
 Maer in 't af-wesen rechte vriendschap metter daet.

[Hier coom ick voor u deur, Goddin, door hoop gedreven]

Stemme: Vaert wel scepters, etc.

Hier coom ick voor u deur, Goddin, door hoop gedreven,
 Nu dat de stille nacht de bruyne Aerd' bedeckt,
 Nu dat een yeder sigh tot rusten gaet begheven,
 Begheef ick myn ter plaets daer myn u schoonheyd treckt.
 VVAeck op, Goddin, waeckt op, ey! staeckt u sluym'righ slapen,
 Ontsluyt de Hemelen, daer u ooghjes binnen sijn.
 U ooghjes, die eylaes! tot quellingh sijn geschapen,
 Geschapen tot verdriet, voor niemant, dan voor mijn.
 VVAer meed' heb ick verdient de strafheyd ende plaghen
 Die ick, Goddin, door u af-keerigheyd geniet?
 Hoe lastigh valt het myn, dat ghy na u behaghen
 Een Pyl van strafheyd in myn teere boesem schiet.
 Doet op Iuffrou, doet op de Vensters van u ooghen,
 Goddin, ey! kyckt een uyt, siet wie hier buyten staet,

Ontfonckt u koele borst dan gantsch door geen medooghen
 Dat ick dus eenigh hier gae doolen over straet.

Gae waren voor u deur, met klaghtighe gebeden,
 VVaer ick de Steenen meed' beweeghe tot geweene;
 Die spraeckeloos, eylaes! getuygen de droefheden,
 Die ick om uwen't wil tot dus langh heb gheleen.

Hoe menighmael, Goddin, heb ick wel voor-genomen
 Te knielen voor de Godheydt van u oogghens glans,
 Maer ach! so drae ick sie een ander by u comen,
 So gaen ick deur, en denck: hier is voor myn gheen kans.

Hoe menigh reys sien ick u liefelijck lief-koosen
 Als ick verby u deur by avond, Lief, com gaen,
 Het bloedt styght my na 't hooft, en doet myn schaemroot bloosen
 Als ick u daer omhelst sie by een ander staen.

So gaen ick hopeloos myn ongeluck beweenen
 Alwaer 't vertrouwen myn door reen te vreden stelt,
 Dat u de Minne-God wil waerdigher verleenen,
 Tot meerder droefheyd van mijn al te droeven Helt.

[Eylaes! wat dwinght mijn swack ghemoedt]

Stemme: Wackere voetjes, etc.

EYlaes! wat dwinght mijn swack ghemoedt
 Tot traenens-vloedt?
 Wat port mijn hertje tot geweent?
 Wat droeve plaeghen
 Doen my dus klaeghen?
 't Is buyten reen:
 Dat ghy (door't af-sijn) mijn bedroeft,
 So langh vertoeft:
 Eylaes! wat isser in de weegh?

Waer dat ick come,
Ick ben vol schrome,
't En is gheen deegh.

Steedts comt my droevigh in de sin
De soete Min
Die ghy en ick (met soet vermaeck)
Van lieve lusjes,
En soete kusjes
Gebruyckten vaeck.

Het schijnt een Enghels soete aert
My 't hert beswaert:
Om dat hem daer verborghen hout,
Die ick mijn leven,, (Door't over-geven)
Heb toe-vertrout.

Wanneer, wanneer sal't doch eens sijn
Dat hy by mijn
Hem neder stellen sal te rust:
Eerbiedigh groeten,
En vrolijck boeten
Mijn lieve lust.

Cupido toont u gunst aen mijn,
Ontslaet van pijn
Mijn hertje, dat so vaeck bedroeft
Door Liefds-toe-neyghen,
Om dat mijn eyghen
So langh vertoeft.

[Laest als ick quam, gedreven door de min]

Stemme: De Enghelsche Fortuyn.

LAest als ick quam, Gedreven door de Min,
 't Gheen ick vernam, Speelt my noch in den sin,
 Van vreught berooft, Ick een Goddinne sagh,
 D'handt onder 't hooft, Vol fantasye lagh.

Door mede-ly, Gedwonghen om te gaen,
 Tradt icker by, En sprack dees Iuffrou aen:
 Vooghdes myn's hert, VVat isser dat u quelt,
 En u met smert, 't Gedaght so seer ontstelt?

Haer wyse tongh, Met reden gefondeert:
 VVyselijck dwongh, Myn sinnen overheert
 Te staecken 't gheen, Cupido in myn braght,
 Dies haer geweent, Is oorsaeck van myn klaght.

'sVVerelds geneught, Hoe schoon vermomt met schyn,
 Kent voor mijn leught, Anders als droefheydt zyn?
 't Schijn-schoon gelaet, Een soete lust bereydt;
 Maer in der daet, Ist niet als bitterheydt.

Bitter (seyd' zy) Schijnt my al 't VVerelds soet,
 Eensaem voor my, Te leven, sal't gemoet
 Met hert en sin, Na-speuren: om dat mijn
 De soete Min, Niet ken als bitter sijn.

VVat teghenheyt, De sotte-Min verblindt
 De leught op-leyt: Men daghelijcks bevindt.
 Soet ist begin; Maer als men is gepaert
 Maeckt ons de Min, 't Gemoedt met sorgh beswaert.

Ghy doolt luffrou: VVant ramp en ongheval
 De Liefde trou, Voor goedt opnemen sal.
 So een te teer, Te swaerlijck werdt belast:
 Twee vermoghen meer, Dat Spreeck-woordt dat gaet vast.

Eensaem te sijn, 't Gedaght met sorghen quelt;
 Droefheydt en pijn, De eensaemheydt verselt.
 Is men gepaert, En valt het soet of suur
 Hier op der Aerdt, Men klaeght het sijn portuur.

VVie klaeght men't als, Men eensaem is belael?
 Men buyght den hals, De ooghen vol getrael,
 't Gekropt gemoet, Bigghelt met traenen uyt;
 Maer wat men doet, 't Loopt so lang dat het stuyt.

Maer als de Min, Door trouwigheysd verbondt,
 Brenght sorghen in, Geluckigh tijdt en stondt.
 Daer men so mint (Hoe-wel met sorgh belael)
 Die so begint, Sal't selden qualijck gaen.

[Ick weet niet wat mijn schort]**Stemme: Ick schou de Wereldt aen.**

Ick weet niet wat mijn schort,
En wat mijn steeds verport
Tot dit wee-moedigh sughten:
Waer dat ick ga of sta
De droefheyd volgt mijn na,
Doet blijdschap van mijn vlughten.
Eylaes! de nare nacht
Die voedt mijn gheest met klaght
In plaets van rustigh slapen
Geniet ick slapens-lust.

So seyt de Min: de rust
Is voor u niet geschapen.
't Gedaght dat stelt mijn veur
De schoon gebloosde kleur
Van haer Roos-roode Kaecken,
Die de Natuur met kunst
Door Goddelijcke gunst
Ging in mijn Nymph volmaecken.
't Albaster voor-hoofd wit
Daer't krullend' Hair om sit,
Haer Roos-rood bloosde Wanghen
Staen op een silv're grondt,
Waer Goude Lockjes blondt
Krullende over hanghen.

Als ick u heusche reen
Met minsaemheyd gemeen
In mijn gedaght laet comen:
De Hoop die port mijn aen
Dan tot mijn Lief te gaen,
Maer vrees doet mijn weer schromen
T'ontdecken u mijn hert,
En d'oorsprongh van mijn smert,
Met klaghtighe gebede;
't Schaep dat de Wollef siet
Verbaest en angstigh vliet,
So doet mijn Nymphje mede.
Ick kniele voor u Beelt,
't Gheen 't af-sijn my ontsteelt.

Doch Nymph, door u begeeren:
Waerom dus schuw' voor mijn?
Sal't niet eens anders sijn?
Sal't Lief niet eens verkeren:
 Dat onse zieltjes haer
Vereenen met malkaer,
Die nu oneenigh swerven,
Oneenigh om het goet
Dat Liefde scheyen doet.
Goddin!**Gedenckt te sterven.**

[Och! wat port myn jongher hert]

Stemme: Schoonste Nimphe van het Woudt.

OCH! wat port myn jongher hert
 Tot de smert,
 Die myn menigh-mael comt plaghen.
 Hooghe Goden (hoe dus wreedt,
 t Is myn leedt)
 VVaerom het ghy myn ontdraghen
 D'Afgod? die myn hert en sin
 Door de Min
 Heeft geboeyt aen sijn begheeren:
 Vlucht, nu dat ick ben gereet
 Om sijn leet
 In vermaeck te doen verkeeren.
 Ach! bedroefde Eeuw en tyt:
 VVat een spyt

Toont ghy nu aen my, door 't scheyden;
 VVaerom buyten Liefds-besteck
 In't vertreck
 Lieve Lief niet met ons beyden?

Daer ick met myn hert en sin
 U bemin
 En beminnen sal als eyghen.
 Hoop en Vrees die voeren strydt
 Tot de tydt
 Het gheluck tot ons wil neyghen.

So ick 'snaghts (door't slapen) coom
 In een droom,
 D'oude vreughden my inbeelde:
 Ia ick schijn met soete lust
 In myn rust
 Swemmend' in een Zee van weelde.

En ick roep met luyder stem
 Dan na hem:
 't Schynt een Echo weer te roepen;

Moght ick van die lieve mondt
Die myn wondt
Steels-wijs nou een kusje snoepen.

[Ha Vyandin! die lust in't moorden schept]

Stemme: Periosta.

HA Vyandin! die lust in't moorden schept,
Met pijnen wreedt te martelen mijn hert:
Ist (o Goddin!) dat ghy daer lust in hebt,
So is u vreught mijn onverdiende smert:
Ick offer op de traenen, die't gemoet
(Gelijck een stroom) door d'ooghen vloeyen doet.

Ick bigghel uyt een bracke tranens-vloedt,
 Mijn hert gepijnt beklæght u strafheyd wreedt:
 ô Moorderes! dorst u hert na mijn bloedt,
 Dat ghy mijn Ieught moordt met so wreedten leedt?
 Comt tot de dood my met u straf te baet,
 Op dat u lust haer lieve wraeck versaet.

Is pijn u vreught? so ben ick oorsaeck dan
 Dat u verstaelde hert lust boet na wensch,
 En dat u lust haer lust verkrijghen kan,
 Dat maeckt (Goddin) my een ellendigh Mensch.
 Het rout my vaeck dat mijn begonnen Min
 Bystandt versoght aen sulcken Moorderin.

Hoe! noem ick u moord'res, mijn Afgoddin,
 Die dickmaels saeght de diensten van u slaef,

Misdoen ick iets; verschoont my door de min:
Slaet niet het oogh op overdaedt van Haef,
Beweeght door trou in een oprecht ghemoedt,
Dat om u dienst op-offert lijf en bloedt.

Ick acht gheen Schat, als Schat van ware Trou:
Wiens praght en glans het al te boven gaet,
Dan doghse werdt versmaedt van u Me-Vrou:
Ghy kiest de praght van Rijckdoms yd'le staet,
En acht gheen trou in't minnelijck geweld,
Maer met de rest draeght Liefde tot het ghelt.

**Gheboorten-vermaningh,
Op de Naem Van een seeck're Iuffrou.**

GE-ent uyt Eelherts-stam, met alle deught beperelt,
En tot een glory-pronck gebooren voor de VVerelt;
Roept met een soet gejuigh, en heughelyck gelach:
Tis heden dese Nymph, dees Nymphs geboorten-dagh.
Roept Amstellandsche Ieught de al-gunstighe Goden,
Vleyt Nymphjes 'tHemels-pronck, om op't Bancket te noden,
Juffrou op het Bancket van u beleefde aert,
Die ons verstrecken sal voor dees tydt voor een Taert,
Een Taert, die door 't gebruyck werdt laerelycx gegeven,
Laet dat nu sijn u gunst tot een vermaeck ons leven.
Laet my Nymph so veel toe, dat myn vermaningh magh
Eens trecken 't hert tot gunst op u geboorten-dagh,
Raedslaeght in u ghedaght, of't raedsaem is gelaten,
So niet Princesse Vron, sal myn Vermaningh baten.

Vriendschaps-verbondt.**Stemme: Wt Liefden ziet // lyd' ick verdriet.**

GHeen anghst, gheen noot,
Gheen nijdt, hoe groot,
Hoe gulsigh in het wreecken,
Gheen smaedt, gheen leedt,
Gheen doodt, hoe wreedt:
Mijn vriendschap sal doen breecken.

Vruntt, dien ick hou,
U vrundtschap trou
Hebt ghy so trou doen blijcken;
Dat Fama krijt
Momo tot spijt:
Waer sagh men diergelijcken
Door vriendschaps-aert
So trou ghepaert,
Uyt Parnasso ghesprooten;
Men roept alree:
Hier sijnder twee
Met een sop over-gooten.
Met wat begin
Treden wy in

't Verbondt van vriendschaps Wetten
't Welck vuur, noch swaert,
Hoe streng van aert
Sal breecken, of verpletten.
't Is Al om Een,
Door d'Hipocreen
Ons van Apol geschoncken:
Dat icker veel
Mijn gunst ontsteel:
Om dat wy t'samen droncken.

[Lommer laet u lootjes buyghen]

Stemme: Yets moet ick u Laura vraghen.

LOmmer laet u Lootjes buyghen,
 Door de koele VVinden tuyghen,
 Met het ruysschen van de Blaen;
 Sullen nimmermeer haer lonckjes
 (Door de soete Minne-vonckjes)
 Steecken hert en sinnen aen.

Sal zy nimmer met de Booghjes
 Van haer tintelende Ooghjes
 Schieten in myn heete borst?
 Sal zy noyt myn Min ghevoelen,
 En myn heete brandt verkoelen
 Met de voght daer 't hert na dorst.

Voght, die op de lieve tipjes
 Van u Suycker-soete Lipjes

Als den Heunigh-dou verspreyt,
 Sal ick nimmermeer de Roosen
 Die daer op u kaeckjes bloosen
 Plucken na mijn sinn'lijkheyd?

Sal ick nimmermeer de lusjes
 Boeten in de soete kusjes,
 Kusjes, waerde Celestijn?
 Sult ghy altijdt mijn ontrucken,
 Uwe lipjes nimmer drucken,
 Drucken nimmer aen de mijn?

Sal ick die gekrulde Vlockjes
 Van u geele haire Lockjes
 Nimmer streelen met myn handt?
 Sullen dan de voghte tipjes
 Van u dicht beslooten Lipjes
 Nimmer blussen Minne-brandt?

[Ryst uyt den slaep, rijst op Aurora soet]

Stemme: Wanneer ick slaep, etc.

RYst uyt den slaep, rijst op Aurora soet,
 Op dat u komst den nacht verdwijnen doet,
 Slaet u Paerden aen,, dwinght de bleecke Maen:
 Dat zy voort vertreckt,
 En den dagh op-weckt,
 Na wiens komste dat ick haecke,
 O dagh! O lighten dagh! wilt naecke.
 Steeckt uyt u hooft des Hemels hooghe top
 O gulde Zon! en sluyt u zalen op:

Seght dat Flora comt,, Plucken het geblomt,
Sendt de Nymphjes uyt
Om Lauriere-kruyt,
Om 't Lauriere-kruyt te vinden,
Ick sal mijn Lief een kransje binden

Met Roosjes root, en Bloempjes soet door-breyt,
Waer op den dau noch versch en suyver leyt,
Die hier neer-gestort,, uyt den Hemel wort,
Op dit groene Lof,
Daer ick plucke of
Bloempjes schoon, die ick vast heghte
Aen een kransje, dat ick vleghte.

Het Schaepjen teer gaet weyden door het gras,
't Herdertje wou hy by sijn Schaepje was.

't Ruyghe Geytje teer,, Loopt vast heen en weer,
Klimt het spitse top
Van 't gheberght op,
't Loopt heen en weer deur alle hoecken:
Om sijn weder-paer te soecken.

Den Herder soet, met sijne Herderin
De lust voldoet, van sijn gewenschte Min
Legghen mondt,, in den morghen-stondt,
Als de Schaepjes gaen
Hare lust versaen
In de klaver-rijcke daelen,
Als de gulde Zon comt straelen.

[Onlanghs hadd' ick by my (Goddinne) voor-genomen]

Stemme: Weet yemandt beter Saus.

ONlanghs hadd' ick by my (Goddinne) voor-genomen
 Te roepen u voor 't Recht, daer Venus-wight ghebedt:
 Door d'over-sware straf, die myn is op-gecomen
 Door onverdiende pijn, die my van u gheschiedt.

De stralen uw's ghesicht, die in den Hemel proncken
 Van't hooghe voor-hoofd wit, die hebben 't hert gewondt:
 Dat sijn de gluurtjes van u lodderlijke loncken,
 Die branden in mijn borst myn soete Rosemond.

Ick ben door't aensien (Nymph) van u ghebloosde wanghen
 Ontsteecken met een brandt, een soete brandt van Min,
 U ooghjes hebben my ghekluytstert en ghevanghen,
 U lonckjes branden in myn boesem, o Goddin.

VVanneer ick coom voor't Recht; dit sal de Vraghe wesen:
(Ten aensien dat myn lust uyt u haer oorsprongh nam)
VVaer dat den oorsprongh van u straf uyt is gheresen,
En of de schult by my, of eerst by u toe-quam.

Indien men vonnis strijckt, dat ick de schult moet draghen,
Ach! poeselighe Nymph, dit sal myn antwoordt sijn:
De oorsaeck is myn Lief; de schult is myn behaghen.
VVat straffe oordeelt ghy dan waerd te sijn voor mijn?

[Geswollen hovaerdy]

Stemme: Ick daegh, ick treur, ick quijn.

GEswollen hovaerdy,
 En ydel-glory praght,
 O booswight, dien ick my,
 En walghe van u draght:
 Verstooster van de vreught,
 En moorster van de deught;
 Als u Rijck, wordt een Lijck:
 Isset niet, als verdriet
 By 't onder-aerdsche-volck,
 In stinckend' vuyl Moerasse-kolck.

Ghebroedsel van den Hel,
Begin van alle quaet:
Wat was, wat is, wat sel
Dan wesen al 't cieraet?
U eerste soetste soet
Is u dan bitter roet.
Trouwe Min, heeft de sin:
Dat zy aght, is gheen praght;
Maer dat haer meest behaeght:
Is datse deught met schaemt bejaeght.
Wie schoon, doch moedigh is,
Is waerdte te sijn veraght:
De moyste werdt ghewis
Heel leelijck door de praght.

Een saght en heussaem hert
Is recht dat trotsheydt tert:
Reyn en slecht, en oprecht
Is u Croon, Maeghden schoon.
Een Vrou, met praght verciert,
Is recht een Monsterlijck gediert.
O Deught! dien ick bemin
In een oprecht gemoet,
Ghy die gantsch door mijn sin,
En door mijn herte wroet:
Ick kies een vroom gewaet,
Een Goddelijcke staet:
Voor de praght, kleyn geaght;
Want mijn leught, mint de Deught.

A Dieu dan Hovaerdy:
 Voor u kies ick een Boere-Py.

Al om Een.

Pastorael.

PHYLIDA onlanghs verleden
 (Als de Zon quam na beneden,
 Met een Nevelighe roock
 In de groene baeren doock
 Als den avond quam op handen)
 Doolden op de voghte stranden:
 Quam de blonde schoon Diaen
 VVeder aen den Hemel staen;
 Liet haer tintel-ooghen staaren
 Op de bracke VVater-baaren:

korts daer na so hoogh getreen
 Dat zy 't Noorder Bosch bescheen.
 Na het singhen van een Liedtje
 Nam mijn Phylida een Rietje,
 Dat zy met haer reghter handt
 Druckten in het natte zandt:
 Schreef vier letters met een streeckje,
 Tot bewijs dat zy aen 't Beeckje
 Tavond in de Mane-schijn
 Soud' met Bloempjes besigh zijn.
 Daer na ging zy vorder dwalen
 Al haer Vee te samen halen,
 Veele Schaepjes in't ghetal
 Hoeden na de luwe stal.
 Al 't gevoghelt, al de Boomen,
 Al de Beeckjes, al de stromen,
 Al de Blaedtjes, al het woudt:
 (Door de stilte) asem schepte,
 Niet een Blaedtje dat sigh repte,

't Bosje was vol soete lust,
 't Pluym-gediert in stille rust,
 Niet een Blaedtje dat men hoorde
 Rits'len aen de groene boorde,
 By de lieve ladders-beeck
 Daer ick in het water keeck:
 Daer de Maen haer bleecke straelen
 Van den Hemel neer liet daelen,
 't Beeckje stil en effen lagh
 Datmer niet een rimpel sagh.
 Korts daer nae sagh ick de Boomen
 Rits'len in de water-stroomen,
 Ruyschen hoorden ick de Blaen
 Die daer aen de Linde staen:
 Mids hoord' ick een Tackje breecken,
 Mids hoord ick een woordje spreecken,
 Mids sien ick een light (dunckt myn)
 Klaerder als de Mane-schyn.
 Phylida (riep ick) wat seghje?
 Soete Beckjen, ogh! waer leghje?

Ogh! wat doeje by de sloot?
 Ick pluck bloempjes in myn schoot.
 Cloris (riepse) somt hier by-me.
 Cloris, ogh! ick schyn te swyme:
 Mids dat ick het soete light
 Sie van u schoon aengesicht.
 Na dit sughten, na dit karmen
 Vatten ick haer in myn armen.
 Cloris (zeyd' zy) ogh! wat raet?
 Voelt eens hoe myn hertje slaet;
 Voelt eens hoe myn Leden trillen:
 VVat magh dit beduyen willen?
 Cloris, ogh! ick sterf van pyn
 VVilt ghy niet myn hulper zyn.
 Daer na quam zy tot bedaeren:
 'k VVist niet waer myn sinnen waeren
 Als ick flusjes my ontreegh
 (Seydse) doen ick neder zeegh.
 Cloris (seydse) voelt myn handen:
 Voelt eens (seydse) hoese branden.

'tHooghte woordt dat quammer uyt:
 Cloris, wat of dit beduyt?
 Soud' dit wel een Koortse wesen,
 Die uyt Liefden is gheresen?
 Cloris, ogh/ ick houd' gewis
 Dat het sulcken Koorsjen is.
 Herders kindt, oprecht in't Minnen;
 Niet geveynst, noch valsch van sinnen,
 Niet gelyck het Steeds-gebroet:
 VVispeltuigh van gemoet,
 Loos en valsch in Minne-treecken,
 Anders meenen als zy spreecken,
 Anders loven als zy doen,
 't Geen men nimmer soud' vermoen:
 Valsch van herten, schoon voor d'ooghen,
 Trotsen op haer groot vermoghen,
 Proncken op haer weytse praght,
 Snorcken op haer Adels-draght,
 Op haer Af-komst moedigh praelen,
 Op haer Tytels, diese haelen

Ick en weet niet waer van daen:
 't Is te vreemt om te verstaen.
 't Steeds gebroet is niet met allen:
 't Gaeter altijd op een kallen,
 Met een schamper schots verwijt,
 Menigh Vryer tot sijn spijt;
 Menigh moet daer 't quellen lyen
 Van sijn Minnen, van sijn vryen:
 Heeft hy wat te hoogh gesien,
 Stracks verwijt 't hem ellick ien.
 Is men sleghjes in de kleeren,
 Niemandt selje trouheydt Eeren;
 Pronckje niet met Syde praght
 So en benjer niet ghe-aght:
 Soud' men daer een Meysje soecken,
 En niet letten op de Doecken:
 Of se met een kantje fijn
 Net geployt, gesteeven sijn;
 Soud' men daer niet na de Boortjes,
 Na de Strickjes, na de Koortjes

Kijcken, die daer dick en stijf
 Proncken aen het Steedsche Lijf:
 Daer en geldt gheen trou in 't Minnen,
 Maer als Liefde Ghelt ken winnen
 Maeckt men stracks een Heylick klaer
 Met het ongelyckste Paer.
 Ist myn selven niet ervaren,
 Als ick in myn eerste Iaren,
 Als ick in myn eerste Min
 Stelden op een Meydt myn sin:
 Op een Stee-meydt, trots van Leeden,
 Maer als ick in praght van Kleeden
 Niet met haer quam over een:
 Heb ick groot verwydt gheleen.
 't Landt dat kies ick voor de Steden:
 Daer men Minnen magh met vreden,
 Daer men niemand om sijn praght,
 Maer om sijn getrouheydt aght;
 Herderinnen (rijck van Schaepjes)
 Achten rijck de Herders-knaepjes

Die in trouwigheydt van min
 Dienstigh sijn haer Herderin
 Phylida myn uytgelesen,
 Phylida wast, die sal't wesen,
 Phylida en mint gheen goedt,
 Als een trou oprecht gemoedt:
 Dat in Cloris is te vinde.
 Phylida myn wel-beminde,
 Ogh! wat doen ick menigh-mael
 Aen dit Beeckjen myn verhael:
 Hoe dat wy onlanghs te samen
 In het Elsen Bosjen quamen,
 Als ick dighte by een sloot
 Rusten in u lieve schoot.
 Als den naght begon te naecken,
 Als ick 't Bosjen hoorde kraecken,
 Als ick noch denck om die tydt
 Ben ick duysend-mael verblydt;
 Duysend reysen, duysend maelen
 Gaen ick met my Schaepjes dwaelen,

Op de plaets, daer ick en ghy
 Pleegden onse vryery:
 't Schynt dat al de soete stroomen,
 't Schynt dat al de groene Boomen,
 't Schynt dat al het Klaver-gras
 Doe so blyd' en vrolyck was;
 Dat nu al de pluymde Dieren
 Niet en doen dan tierelieren,
 't Schynt het gras dat zy geraeckt
 Heeft: myn Schaepjes soeter smaeckt.
 Door 't herdencken heb ick vreughde,
 Door het missen ongeneughde:
 Dat myn Phylida niet siet
 Is myn duysend-mael verdriet.
 Loop ick doolen door de Heyden,
 Loop ick dwalen door de VVeyden:
 VVaer ick loop, of waer ick ga
 Nimmer vind' ick Phylida,
 't Rechte vonckje van myn Minne.
 VVegh met Steedsche pronck-Goddinne;

Noyt by Phylida en had
 Eenigh Juffrou van de Stadt:
 Trots van Lighaem, schoon van Leden,
 Soet van praet; Gheen Hoofsche reden
 Sal zy brenghen voor den dagh,
 Maer de oude Herders slagh:
 Niet laet-dunckend', niet hovaerdigh,
 Open-hertgh, en goet-aerdigh,
 Ongevalscht in al haer reen,
 Minsaem teghens yeder een.
 Phylida, als myn gedaghten
 D'oude vrolijckheyd betraghten:
 Die wy dan, so hier so daer
 Dickwils hadden met malkaer:
 Denck ick om het vrolijck speelen,
 Om het singhen, om het queelen,
 Om dat Deuntjen, om dat Liet
 Dat ick neuryden op myn Riet;
 Als wy Kransjes ginghen vleghten,
 Als wy na de oude Reghten,

Na de wyse van het Lant
 Hadden d'Harders Mey geplant,
 D'Herderinnen Kransjes boden
 D'Herders aen den dans te nooden.
 Phylida om Cloris doght:
 Heeft haer Kransje myn gebroght,
 VVaer meed' ick ten dansse quam,
 Daer ick Phylida vernam;
 Die myn handen grypen dorst,
 Drucktens' aen haer slincker borst,
 Of zy daer meed' segghen wou:
 Dit 's ghetuyghe van myn Trou;
 VVaer by op dat selfde pas
 Noch een Steedsche Vryer was,
 Die u daer van Lof bewees,
 Ja ten Hemel hoogh toe prees:
 Is men hier so rondt van aert,
 Is men hier so lief en waert
 Als men trou bemint (seyd' hy)
 VVegh van Steedsche veynsery.

Na dit segghen, seyd' hy myn:
 'k Seg dat zy geluckigh zyn
 Die haer nieuwers anders mee
 En becomm'ren als het Vee,
 Die opreghte trouwe Min
 Toonen aen een Herderin.
 Onlanghs heb ick in de stadt
 Liefde tot een Meyd gehadt,
 Dien ick vry een langhe tydt
 Opreght (seyd hy) heb gevrydt:
 Maer door loose veynsery
 Toondens' haer geneyght tot my,
 Tot dat zy van myn verstondt
 Al myn wensch, en al myn grondt;
 Neffens dien nogh so veel meer:
 Dat zy toe-liet myn begheer,
 So veel lust en vryigheydt,
 Die nu niet en dienst geseydt.
 Ogh! hoe vreemt scheen dat voor myn,
 Souden so de Iuffrouws zyn,

Doght ick dickmaels in myn sin:
 Lof zy dan een Herderin.
 VVat sijn sulcke Meysjes dogh?
 't Syn Serpente, vol bedroght;
 Ia wat sal ick segghen meer:
 Moorderinnen van de Eer.
 Doch dat ick dit varen liet,
 VVant die saeck en raeckt my niet;
 Maer kies voor een praghtigh Huys
 Een opreghte Herders-kluyt.
 Phylida, ick kies de wol
 Van u vette Lammers bol:
 Voor de Syd', die 't Lighaem deekt
 Dat met schanden is bevleekt.
 VVist mijn soete Phylida
 Dat ick hier dus eenigh sta,
 ('k VVeet so wis, of ick het sagh)
 Sy quam daed'lijck voor den dagh,
 Sy quam daedlyck hier in't groen,
 Om haer tierigh Vee te voen.

VVist zy dat ick hier dus sat:
 Om haer af-zijn droefheydt hadt.
 VVist zy dat ick met gheween
 Hier dus doolen ging alleen.
 VVist zy dat ick menigh reys
 Om haer soete by-zyn peys.
 VVist zy dat ick met gheklagh
 Hier ga doolen dagh aen dagh.
 VVist zy dat ick op mijn Veel
 Daegh'lijcks droeve deuntjes speel.
 VVist zy dat ick met mijn Riet,
 Met mijn Fluytje, by de Vliet
 Neury al de voysjes Jongh
 Dien ick lestmael met haer songh.
 VVist zy; als ick hier wat eet,
 Dat ick nimmer soete beet,
 Nimmermeer een dronckje doe
 Of ick wench 't haer hallef toe:
 Heb ick een versnaperingh
 Van het een oft ander dingh;

VVist zy hoe dat ick dan sta:
 Ogh! had dit myn Phylida.
 VVist zy hoe ick trou en graegh
 's Morghens voor den dou en daegh
 Dight ontrent haer wooning blyf:
 Als ick eerst het Vee uyt-dryf
 Al myn Schaepjes blyven staen,
 VVillen qualyck verder gaen.
 VVist zy hoe myn hertje jaeght.
 VVist zy hoe het myn behaeght
 Dat zy al de Steedsche praght
 Min als niet met allen aght:
 Dat zy voor een kantigh Kap,
 Voor een weytse Doeck of Slab
 Kiest een Krans van Roosjes soet
 Om haer geele stroyen Hoet.
 VVist myn Phylida dat ick
 Thien-mael in een ooghenblick,
 Thien-mael in een korten tydt
 Ben bedroeft, en weer verblydt.

VVist zy hoe ick op het Zandt
 Van de Duyn en, van de strand,
 Twee of drie-mael alle daegh
 Om het droeve af-sijn klaegh.
 Dickmael klim ick 't hooghste top
 Van de zand'ge Duynen op,
 Maer ick sie om heynd nogh veer
 (Phylida) u nimmermeer.
 Dickmael denck ick in myn sin:
 Phylida, myn Herderin,
 VVist ghy wat ick om u ly,
 'k VVeet ghy quaemt terstond by my;
 Dogh ist nu niet Phylida,
 So geschied' het eens daer na:
 Of het moght sijn dat ghy waert
 Met een sieckt of koorts beswaert,
 En dat u de sieckt op 't Bedt
 Om te komen hier belet.
 Ogh! het leyt myn op de Leen:
 Ick en ben niet eer te vreen,

Ick en ben niet eer gerust
Voor ick hier van ben bewust;
En het valt my in met pyn
Dat het sulcken dingh sal zyn.
Is het so: wat gaet myn an?
Phylida ick sterve dan.
Om te weten seeckerheydt,
Om te weten vast bescheydt:
Sal ick spoedigh heene vlien,
Of het so zy, gaen besien.

Een ander.

OP een blyde Somers-dagh
Coridon sijn Phyllis sagh,
Over Lammen langhs de Vliet,
Daerse haer Beesjes graesen liet.
Phyllis wieden in haer Hof,
Phyllis pluckten Bloempjes of,
Phyllis setten haer wat neer
En zy songh een Deuntje weer;

Coridon dat so bevil
Dat hy sweegh een weynigh stil.
Al het wit bewolde Vee,
Al de Cluntens hielden stee
Die daer waeren in de Wey.
Al de Beesjes veelderley:
Al het schobbige gediert
Datter onder stroomen swiert;
Alles wasser so verstickt
Van de vreught: dat niemandt kickt.
Yders oore (door 't ghesangh)
Ziel-tooght heele uren langh.
Ick keeck staegh mijn Phyllis aen,
Phyllis kunt ghy't niet verstaen

Watter voor mijn ooghen drijft,
Dat noch in sijn aeders blijft;
Doch om uwen't wil alleen
Noch wel buyten spoor wou treen.
Moghtet in u reyne schoot
Sterven dan een soete doot.
Phyllis, daer na ginghen wy
Door u Kool-tuyn zy aen zy,
Daer u vrome Vaders hant
Had Aelbessen om geplant.
Agh! hoe dick en menigh-mael
Ick dit by mijn self verhael
Dat mijn doen so wel beviel
Phyllis, phyllis, tweede Ziel,

Dat is mijn nu groote pijn.
Phyllis, mogtet nogh eens sijn
Als te vooren is gheweest;
Ick soud' u (als onbevreesst)
Phyllis (oprecht Herders-kint,
Die altijd in Deughden mint)
Doen een teecken van mijn trou
Dat ghy wiert mijn eyghen Vrou.
Maer, eylaes! dat is niet meer.
Dan dit is mijn laetst begheer,
Dat u staegh comt in de sin,
Coridon sijn trouwe Min
Set ick nimmer aen een zy,
Waer ick ga, hy is by my.

Ick peyns weder van ghelijck
Phyllis is in Deughde rijck.
Phyllis is mijn tweede Ziel,
Phyllis die mijn eerst beviel,
Phyllis ick in waerden hou,
Phyllis blijf ick altijd trou.
Wat is Steedse pronckery?
Wat is praght in Hoofse zy?
Wat teelt al het Steeds gebroet?
Niet als onrust in't gemoet.
Heeft een Vryer erghens loop,
Loghens sijnder stracks goedt koop,
Labbekacken over al
Snorcken met een vuyl gekal,

Wroeten met een wrevel sin
Om te breecken trouwe Min,
Die de deughden heeft geseydt.
Phyllis, Phyllis, soete Meydt
Acht gheen labben en gekal,
Coridon trou blijven sal.

Geertruyd, Dianira, en Catharina Verduyn.

HOoghe Duynen,, spitse Kruynen
 Blincken als de Sonne straelt,
 Doch haer schynen,, weer verdwynen
 Als hy 's avonds neder daelt.

Son der Minnen,, ô Goddinnen
 Straelt en flickert dagh aen dagh
 Met haer straelen,, sonder daelen,
 Dat men daer van roemen magh.

Pronck en Prachten,, u betrachten:

Geertruyd, Dianier, Cathrijn,
 Brave zeden,, trotsche Leden
 Sullen u ten deele sijn.

Jonghmans aerdigh,, trots en waerdigh,
 Draven, slaven, wel getrou:
 Om te winnen,, uwe sinnen
 Door de Minne, tot haer Vrou.

Keur der Helden,, u voorstelden
 Venus, Moeder van de Min;
 Minnaers wincken,, cierlijck blincken
 Tot u deur en vensters in.

Deught-Goddinnen,, so myn sinnen,
 So myn gheest, en so myn maght,
 Of ghedaghten,, sulcke kraghten
 Hadden, als ick wel betraght.

'k Soud' bewysen,, loflijk prysen
 U waerdy, en hooghe Lof:
 Maght en wille,, veel verschille,
 Tot u roem ben ick te grof.

I. Krul.

Register.

BAtaefsche Veldt-Goddine	Folio 151
Ick claegh, ick treur, ick quyn	Fol.154
So drae de Son	Fol.158
Juffrou u Ieught	Fol.160
De blonde dagheraet	Fol.164
Claeght, treurt	Fol.167
Vlieght snelle VVinden	Fol.168
Juffrou hoe menighmael	Fol.171
Het lodderlijcke light	Fol.177
Onlanghs geleden	Fol.180
Eerbiedighe Goddin	Fol.183
So men Deughde soeckt	Fol.185
So men oyt twee Zielen	Fol.191
O soete brandt der Minne	Fol.193
Oorsaeck van myn vreughde	Fol.196
Laet u teere Telghjes	Fol.199
Als ick lasurigh blaeu	Fol.201
Barst bracke traentjes	Fol.205

Iets moet ick u Boompjes	Fol.208
VWas ick een Coninginne	Fol.216
Door't verlopen van de tyden	Fol.219
Grucella, die	Fol.222
Tover-kunsjes	Fol.225
Verschoont my Juffertjes	Fol.228
'k Heb Laura wel eer	Fol.230
VVanneer de gheest my dwongh	Fol.235
Hier coom ick voor u deur	Fol.236
Eylaes, wat dwinght myn	Fol.238
Laest als ick quam	Fol.241
Ick weet niet wat my schort	Fol.244
Ogh! wat port myn jonger hert	Fol.248
Ha! Vyandin, die lust	Fol.250
GE-ent uyt Eelherts-stam	Fol.253
Gheen angst, gheen noot	Fol.254
Lommer, laet u Lootjes	Fol.257
Ryst uyt den slaep	Fol.259
Onlanghs had ick by my	Fol.262
Geswollen hovaerday	Fol.264

PHYLIDA onlanghs verleden	Fol.267
Op een blyde Somers-dagh	Fol.284
Hooghe Duynen,, spitse Kruynen	Fol.290

Druck-Fauten.

FOLio 5. Linea 5. **voor** suberbi, **leest** superbi
 Folio 6. Linea 4. **voor** velas, **leest** vela &
 Fol. 44. Lin. 4. **voor** Meesteres, **leest** Meester is
 Fol. 85. Lin. 4. **voor** 't welck is, **leest** daer 't is
 Fol. 96. Lin. 5. **voor** spyt ende, **leest** spyt en trots
 Fol. 109. Lin. 4. **voor** twistigh, **leest** quistigh
 Fol. 111. Lin. 3. **voor** hy sijn, **leest** zy haer
 Fol. 204. Lin. 5. en 7. **voor** nu, **leest** na

FINIS.